

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתְךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

יש דברים שכל הרבנים אומרים שצריך לגנות, ואם אתה לא מגנה
'נעיף אותך לכל הרוחות'. הרבנים אומרים שהתורה מגנה, שהמעשה
הוא נגד התורה, שצריך לגנות את פינחס, לא סתם לגנות אלא לנדות...
הרבי הוא בעל מסירות נפש, וביחס למה שכל הרבנים אומרים
שחייבים לגנות — הרבי אומר שצריך לדבר בשבחו.

[מתוך השיעור 'מסירות נפש מדור לדור']

פינחס תשפ"ג

פינחס ה'תשפ"ג

25 צרור את הצוררים
מלכות ישראל – תיקון המדינה
לסגור את הברז לטרור

26 הסיפור החסידי
"ולא יחטא"
רבי שלמה מקרלין

28 מענות ותשובות
תשובות הרב לשואלים
היחס למחתרות ומה ה' רוצה ממני

**29 פִּינְחָס לְעֹלְמֵיָד
"וַיִּרְא פִּינְחָס"**
רְזִי יִסְפָּר לָנוּ מֵהַ "רְאָה" פִּינְחָס וּמִדַּוָּע
הוּא הִיחִיד שֶׁקָּם וְעָשָׂה מַעֲשֵׂה

04 הצלחת החסידות
נקודה מעובדת
רבי ומסירות נפש – המפתח החסידי
להצלחת השליחות

05 מסירות נפש מדור לדור
התוועדות יבייג תמוז
סוד ההצלחה של חסידי חב"ד –
התקשרות לרבי ופעולה במסירות נפש

16 צדיקים ובינונים בכל כחות הנפש
יג כחות הנפש
יתרונות עבודת הבינוני ועבודת הצדיק
והופעתם אצל כל יהודי

22 תורה מסיני
פרקי אבות – פרק א משנה א
משה קבל תורה מסיני

23 תחיית המתים
קול שמחה
למות ולחיות מחדש

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלף אביחיל | מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל בית ישראל ובכללם לקוראי עלון **נפלאות** היקרים. לפניכם גליון **לשבת פרשת פינחס**, מלא במסירות **נפש** ובכל טוב - שיעורים, התוועדויות וסיפורים חסידיים. **השבוע בגליון:**

שני שיעורים טריים ונפלאים באמתחתנו השבוע, שניהם מסעודות שבע ברכות לנכד הרב.

הגליון פותח עם התוועדות יביג תמוז, שנסובה סביב הנקודה העצמית של הרבי הרי"צ - **מסירות נפש** - אשר יחד עם ההתקשרות לרבי, מהווים את **סוד ההצלחה של חסידי חב"ד**. עוד מבאר הרב בשיעור **כיצד באה לידי ביטוי נקודת המסירות נפש בכל דור**, בהתאם לנשיא הדור. את השיעור חותמת **התבוננות בשיחה של הרבי על מסירות הנפש של פינחס** והקשר לבעל יום ההולדת והגאולה.

השיעור השני בגליון - צדיקים ובינונים בכל כחות הנפש - עוסק בעבודות הבינוני **הצדיק** בכל כחות הנפש, **היתרונות שבכל עבודה** ושייכות שתי העבודות **לכל אחד ואחת**. זו התבוננות יסודית שתשאיר לכם הרבה מקום להתבוננות, כח אחרי כח בנפש, ודרישה ל"עבודה בכח עצמו" מ"ועמך כלם צדיקים".

סדר הלימוד לשבוע פרשת מטות-מסעי הבעל"ט: נ"ך יומי - דברי הימים א' פרקים ח"ד; **משנה - יבמות** פרק י.

שבת שלום ומבורך,
המערכת

להקדשת הגליון או מדור לזכות או לע"נ יקיריכם
שלחו הודעה לאלעזר במספר 052-5065243

נקודה

מעובדת מתוך השיעור

הצלחת החסידות

של הגבלות, הסתרות ונסיגנות, זקוק לכח מיוחד. את הכח הזה באה להעניק החסידות, כאשר הרבי מוסר את נפשו כדי לתת גם לחסידים לטעום את אחדות ה' כפי שהיא מורגשת בעולם העליון והוא מעורר בהם מסירות־נפש כדי לפרוץ את גבולות המציאות ולעמוד בכל הנסיגנות. השליחות החסידית לעולם דורשת מהאדם יציאה מעצמו ומגבולותיו ופריצה חדשה אל המציאות, לצלוח את הגבול בין העולמות ולגלות את האין סוף כאן ועכשיו – והצלחה בשליחות הזו היא מכח התקשרות לרבי ומסירות־נפש. מסירות־הנפש, אם כן, היא עצם־הלוו של הרבי ושל החסידות והיא נותרת קבועה בכל דור. ועם זאת, "דור דור ודורשיו" – עיקר המעבר מדור לדור וממנהיג למנהיג מתבטא באופי מסירות־הנפש. לעתים נדרשת מסירות־נפש בגילויים חדשים, שעד כה היו כמוסים ונעלמים; לעתים מסירות־הנפש היא בעיצוב דפוסים חדשים של החיים היהודיים; לעתים היא מסירות־נפש כפשוטה, בעמידה בנסיגנות או במלחמה באויבי ישראל; ולעתים היא מסירות־נפש של ויתור על נוחיות ומעבר מפסיביות לאקטיביות בהפצת היהדות.

הצד השווה לכל מסירות־נפש הוא הצורך להתמודד עם התנגדות מבית או מחוץ – מלחמה באויבי ישראל, מאבק עם "מהרסיך ומחריבך ממך יצאו", התמודדות מול התנגדות רוחנית מהסביבה הרחוקה או הסתייגות במעגלים הקרובים והתגברות על התנגדות פנימית בתוך נפש האדם עצמו. מדת החסידות יוצאת משורת הדין של התורה ופועלת למעלה מטעם ודעת – הכל בהכוונת הרבי, נשיא־הדור, שמזהה את ההתנגדות ויודע לאן צריכים לפרוץ כעת. בהצלחה!

בדור הקודם שאלו: מהו סוד ההצלחה של חסידי חב"ד? חסידים תלו את הצלחתם בשני דברים – רבי ומסירות־נפש! באמת, הא בהא תליא – הרבי נותן דוגמה אישית של מסירות־נפש, מעורר ומגלה בכל מקושריו את נקודת מסירות־הנפש היהודית וגם מורה את הדרך המיוחדת בה יש לצעוד במסירות־נפש בכל תקופה.

בדור הקודם, "דורו של שמד" ר"ל, הצורך במסירות־נפש היה ברור – לא היתה דרך אחרת לשרוד כיהודי באימי המשטר הנאצי או תחת המגף הקומוניסטי הדורסני, ואפילו מקומות־המפלט, ארץ ישראל וארצות־הברית, דרשו סוג של מסירות־נפש כדי לעמוד מול אויבי ישראל וכדי לשמור על היהדות. אך האם מסירות־נפש היא מאפיין הכרחי של החסידות?

תכלית החסידות היא לצלוח את המעבר בין העולם הזה לעולם הבא: בעולם הזה אפשר רוב הזמן להיות יהודי הגון, שומר תורה ומצוות ואוהב ה', בתוך מגבלות העולם. בעולם הבא תתגלה לעין כל אחדות ה', ללא נסיגנות הדורשים מסירות נפש, וגם לא יהיה צורך ברבי – "לפי שבאותן הימים תרבה הדעה והחכמה והאמת שנאמר 'כי מלאה הארץ דעה את ה' ונאמר 'ולא ילמדו איש את אחיו ואיש את רעהו'". אבל מי שרוצה לגלות את העולם הבא כבר בתוך העולם הזה, לחשוף את אחדות ה' גם בעולם

שיעור

התוועדות יב"ג תמוז

מסירות נפש מדור לדור

קיצור מהלך השיעור

התוועדות יב"ג תמוז השנה, שהצטרפה לשמחת שבע ברכות לנכד הרב, נסובה סביב **הנקודה העצמית של אדמו"ר הריי"צ** (בעל יום ההולדת ויום הגאולה) – **מסירות נפש**. **פרק א** מעמיק ב**סוד ההצלחה** של חסידי חב"ד – הקשר לרבי ופעולה במסירות נפש. מתוך הלימוד של הקשר העצמי בין **רבי ומסירות נפש** עולה כי זהו הסוד הפנימי של כל תורת החסידות – הסוד של **גילוי אלקות** גם בתוך עולמנו התחתון ("יחודא תתאה") – ומוסבר בפירוט כי מסירות נפש לובשת פנים חדשות בכל דור **לפי המנהיג** העומד בראשו. **פרק ב** הוא חזרה עמוקה על שיחה של הרבי העוסקת במסירות הנפש של **פינחס**, הקשר שלה לעמידה במסירות נפש של **הרבי הריי"צ** והלימוד ממנה לדורנו. בשיעור היה פרק נוסף, העוסק בסודות יום הולדתו של הרבי הריי"צ וגילו בזמן הגאולה, שלא נדפס כאן ונשלח ברשימת התפוצה אליה ניתן להרשם בדוא"ל itiel@pnimi.org.il.

בהמשך, שמסירות הנפש של הרבי הקודם היתה עוד יותר מפינחס. פינחס לא היה נשיא הדור, רק שליח של נשיא הדור, משה רבינו שאמר לו "קריינא דאגרתא איהו להוי פרוונקא"¹. לא רק שהרבי הריי"צ מסר את נפשו שלו, אלא שבתור נשיא הדור שמהווה דוגמה חיה של מסירות נפש, הוא – כמו כל מצביאי-מנהיג – מורה

מענדל ומינדל-מלכה שי' בלוך. מוצאי י"ב ואור ל"ג תמוז תשפ"ג – כפ"ח.

א לקו"ש חו"ח פינחס שיחה ד (ס"ט).

ב סנהדרין פב, א.

א. רבי ומסירות נפש

סוד ההצלחה בשליחות

אתמול, בשבע ברכות בליל שבת, שמענו ווארט שמאד אהבתי. הווארט בקיצור היה שסוד ההצלחה של חסידי חב"ד בדור הקודם הוא שיש להם רבי ומסירות נפש.

בעצם, שני הדברים הללו קשורים לגמרי, הכל אחד, כי המסירות נפש נבעה מההתקשרות לרבי. הרבי מסביר בשיחה^א, שנחזור עליה

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. שבע ברכות מנחם

— שיום ההילולא שלו היה השבת, י"ב תמוז — ואחריו אדה"ז מתחילים מ"הו עז כנמר", מסירות נפש, לא להתבייש בכלל, רק ללכת עד הסוף, ועד בכלל. ברמ"ח אותיות כתוב^ה שיש שלשה תנאים לחסיד — התנאי הראשון הוא עזות, ה"עז כנמר" שלו, רבי מסירות נפש שלו. אם מקדימים את הרבי למסירות נפש, לפי הסדר, הר"ת יוצרים אחד משבעת המינים של ארץ ישראל — רמון. גם המרגלים הביאו "מן הרמנים", והרמון הוא ההוד בשבעת המינים.^א בתוך ספירות הלב הכח של מסירות נפש הוא ההוד. הוד הוא גליבון, ככה כתוב ב"היום יום"^ב, התמימות של היהודי הפשוט של הבעל שם טוב, שאומר ש"יהודי פשוט קשור לפשיטות העצמות"^ט. ליהודי הפשוט יש בטבע מסירות נפש ואם הוא זוכה הוא הכי מקושר לרבי מכולם. צריך להיות רמון, "כפלא הרמון רקתך", ש"אפילו ריקנים שבך", ואולי דווקא ריקנים שבך, "מלאים מצוות כרמון"^כ, מכח העובדה שיש להם גם התקשרות לרבי וגם מסירות נפש בפועל.

רמזי רבי מסירת נפש

לא אמרנו בשבת את הגימטריא שלהם וגם עוד לא הסברנו מה בדיוק היחס כאן בין רבי למסירות נפש. בשביל לעשות את הגימטריא צריך לדעת אם אומרים מסירות נפש (עם 1) או מסירת נפש (בלי 1). יש לציין שברוב המקומות בלקו"ש^ג, ובעוד מקומות^ד, הרבי כותב "מסירת נפש", אף על פי שהביטוי הרגיל, השכיח על הלשון שלנו, הוא "מסירות נפש". מענין לבדוק

לכל בני הדור, ובמיוחד למקושרים אליו, לנהוג באותו אופן. כמו שראינו בדור הקודם אצל חסידי חב"ד, שכולם מסרו את הנפש בפועל ממש, חלק מהם חזרו מהחזית וחלק מהם לא חזרו. מסירות הנפש של הרבי הדביקה את כל מי שהיה קשור, בהוראה שלו, הכל הרוח של הרבי. ככה הרבי מסביר את ההבדל למעליותא בין המסירות נפש של הרבי הקודם — רבי יוסף יצחק, יצחק שוה פינחס, כדלקמן — למסירות נפש של פינחס המקורי.

שוב, סוד ההצלחה הוא שני הדברים הללו — מסירות נפש ורבי, שהם בעצם אחד — ואת שניהם יש לחסידי חב"ד. לכן מובטח שהם יצליחו בשליחות שלהם, במשימה שלהם. כעת החתן והכלה הולכים להיות שליחים, וסוד השליחות הוא רבי ומסירות נפש.

"עז כנמר" וסוד הרמון

תוך כדי ששמענו את הווארט הזה, ש'נגע' מאד, כדרכנו עשיתי על המקום רמז פשוט, שהר"ת של רבי מסירות נפש הם נמר למפרע. הפתיחה

של הטור, ובעקבותיו גם של שו"ע אדמו"ר הזקן במהדורא תנינא, היא "הוי עז כנמר"^ה, לא להתבייש מפני המלעיגים, עזות דקדושה שהיא בעצם המסירות נפש^ו. מי שיש לו רבי מסירות נפש הוא הנמר של הקדושה, וכל אורח חיים מתחיל מעבודה זו. השו"ע, של מרן הבית יוסף, מתחיל רק מ"גבור כארי", החיה האחרונה במאמר יהודה בן תימא, אבל הטור

ראינו בדור הקודם
אצל חסידי חב"ד,
שכולם מסרו את
הנפש בפועל
ממש, חלק מהם
חזרו מהחזית
וחלק מהם לא
חזרו. מסירות
הנפש של הרבי
הדביקה את כל
מי שהיה קשור

ה אות כח.

ו במדבר יג, כג.

ז ספר הליקוטים ולקו"ת עקב פ"ח.

ח לוח "היום יום" ה' טבת.

ט ע"פ כש"ט (קה"ת) אות קנה.

י שה"ש ד, ג, ו, ז.

יא ברכות נז, א.

יב ח"א עמ' 11 ואילך, בריבוי מקומות עצום בכל הכרכים.

יג א"ק ח"ב אגרת קנה, ובריבוי מקומות.

ג אבות פ"ה מ"כ.

ד ראה ד"ה "באתי לגני" תש"ו ובכ"ד.

אדמו"ר הזקן

אמר לחסידים:

דעו לכם, כל

מה שאני דורש

בחסידות, כל

הגילוי של חסידות

חב"ד, הוא לתרץ

את השאלה של

הילד הזה

שלמה^{יט}, אלף אורות של מתן תורה.^כ כתוב^{כא} שישאל בעל שם טוב בגימטריא 1000 – ה' נתן את שרש נשמתו למשה רבינו, זהו סוד אלף האורות שמשה זכה להם במ"ת. אם הכל יחד עולה 1358, כמה שוים רק אמצעי התיבות שבתוך ה-1000? **משית**. כבר יפהפה, **שורבי מסירות נפש** הם **משיח** בתוך 1000 אורות של "ישמח משה במתנת חלקו"^{כב}.

הרמז השלם הוא אם כותבים מסירות נפש עם ו. אם כותבים **מסירת נפש**, בלי ו, ומחברים **רבי** הכל עולה 1352, פעמיים – הממוצע – שם **הוי** ברבוע. גם רמז יפה בפני עצמו.

יחודא תתאה – מסירות נפש מכח הרבי

מה אומר הרמז של "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד"? ידוע^{כג} הסיפור המפורסם שהאלטער רבי פעם פגש את רבי ישראל מרוז'ין, דער הייליגע ריז'ינער, כשהיה עדיין ילד. הרה"ק מרוז'ין שאל את אדמו"ר הזקן איך אחרי שאומרים "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד"^{כד} אפשר לומר "ואהבת את הוי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך"^{כה}? מי האוהב? הרי כבר היינו בבטול במציאות לגמרי! אדמו"ר הזקן ענה לו בגלל השאלה שלך אומרים בין "שמע" ל"ואהבת" את הפסוק השני של קריאת שמע, "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", שרק אחרי אפשר להגיע ל"ואהבת" – לחבר בין למעלה מהיש לגמרי, שיש רק ה' ו"אין עוד

מתי כתוב "מסירות נפש" ומתי כתוב "מסירת נפש" – אשאיר לבקיאים שיסתכלו במקורות. בכל אופן, חוץ מהענין, ההבדל משנה לגימטריא, כפשוטו. כפי הרגיל, שאומרים **מסירות נפש** (1146) יחד עם **רבי** (212), עולה 1358, הפסוק השני של קריאת שמע – "**ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד**", קוראים למשפט הזה פסוק,

אפילו שהוא לא פסוק בתורה אלא מאמר יעקב אבינו כאשר "אמרו לו בניו 'שמע ישראל [סבא] הוי' אלהינו הוי' אחד', אמרו לו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד"^{טז}. בתניא^{טז} כתוב, בשם הזהר^{טז}, שהפסוק הזה הוא יחודא תתאה – גילוי מה שלמעלה מהזמן והמקום בתוך הזמן והמקום. אדמו"ר הזקן מסביר^{טז} שיחודא עילאה הוא לכלול את הזמן והמקום בתוך הלמעלה מהזמן והמקום, לא להרגיש זמן ומקום, ואילו יחודא תתאה הוא להרגיש את המציאות כאן, שאנחנו במקום ובזמן, אבל להרגיש שגם כאן יש הארה של אצילות, למעלה מהזמן והמקום, "אצילות איז אויך דא"^{יז} ('אצילות היא גם כאן').

לפני שנסביר מה המשמעות של הרמז הקודם נעשה עוד גימטריא: יש סוד של "תוכו כברו" – יש למלה "תוך" (אמצעי תיבות) ו"בר" (ראשי וסופי תיבות). נחשב כאן רק את ה"ברו" – ראשי וסופי התיבות של **מסירות נפש ורבי** (ואז לא משנה איך כותבים, עם ו או בלי) עולים בדיוק 1000. כבר אומר שהקשה הזיווג כאן בין המס"נ והרבי, ש"הא בהא תליא", באמת הולך יחד. המסגרת היא 1000, "האלף לך

יט שה"ש ח, יב.

כ שער הפסוקים ויקרא.

כא ראה כתבי רח"א ביחוסקני עמ' נג.

כב שחרית של שבת. ספר הליקוטים כי תשא.

כג ראה דרמ"צ שרש מצות התפלה פמ"א וש"נ.

כד דברים ו, ד.

כה שם פסוק ה.

יז פסחים נו, א.

טו פתיחת שער היחוד והאמונה.

טז זהר ח"א יח, ב.

יז שער היחוד והאמונה פ"ד.

יח ראה סוד ה' ליראיו ש"ב פ"ה.

פרונוקא". כל הענין הוא בשביל להיות חסיד. הרי אפשר גם להיות מתנגד טוב, ירא שמים, מקיים את כל המצוות. מהו חסיד? רבי ומסירות-נפש. מסירות-נפש ורבי הם גם בשביל שיהיה 'חוש' ביחודא עילאה – אדמו"ר הזקן מסר את נפשו כדי שגם לנשמות נמוכות (נשמות של "זרע בהמה"^{כב}, שהן רוב רובן של הנשמות) יהיה 'חוש' ביחודא עילאה^{כג} – אבל הם שייכים בעיקר ליחודא-תתאה, המקום של החסיד, ולעבודה שלו לגלות את ה' גם במציאות של 'יש'. ב"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" נמצא החסיד, במעבר בין "אין עוד מלבדו" ל"ואהבת". יש לחסיד גם 'חוש' ב"אין עוד מלבדו", מכח מסירות-הנפש המיוחדת של אדמו"ר הזקן, ויש לו גם יכולת לעסוק בעבודה – עבודת חב"ד, ההתבוננות – וכך להוליד בלבו אהבה ומשיכה מורגשת בלב של "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" (כמו שדברנו בתשורה של הזוג^{כד} על "משכני אחריך נרוצה"^{כה}), הגם שיהיה 'יש מי שאוהב'. זהו הסוד של החסידות, הסוד של המעבר. זו נקודה מאד חשובה. חושבים שמסירות-נפש באה מ"שמע ישראל", אבל זהו סוג אחר של מסירות נפש. מסירות נפש בפשטות, כפי שהיתה אצל הרבי הקודם וחסידיו, היא מסירות נפש של "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", וגם שם חייבים רבי – הרבי פועל את המעבר בין "שמע ישראל" ל"ואהבת".

הרבי של הרבי

החתן חזר קודם על שיחה של הרבי^{לו} שמתייחסת למסירות-נפש של הרבי הרי"צ בבטול גזרה על הכלל עוד לפני הנשיאות שלו. הרבי מסביר שם שהכח של הרבי הקודם היה

מלבדו^{כז}, ל"יש מי שאוהב"^{כח} של האדם, שאוהב את ה' "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" (אכן, כידוע^{כט}, מבחינה מסוימת כל ממוצע גבוה משני הדברים שהוא מחבר!). כדי לחולל את המעבר צריך את הפסוק. אחר כך אדמו"ר הזקן אמר לחסידים: דעו לכם, כל מה שאני דורש בחסידות, כל הגילוי של חסידות חב"ד, הוא לתרץ את השאלה של הילד הזה. כלומר, כל החסידות היא בעצם בסוד יחודא תתאה (בו טמון משיח בתוך "אלף אורות", כנ"ל).

איך הסוד של יחודא-תתאה קשור למס"נ ורבי? הוא-הוא הענין. אם יש רק ה', שגלוי וידוע לעיני כל חי ש"אין עוד מלבדו", כמו שלעתיד לבוא כבר לא צריך מסירות-נפש לגלות אלקות, "כי מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים"^{כט}, ומשלב מסוים (אחרי הלימוד בתחלה מפי משיח) גם לא צריך רבי, יש רק ה' אחד, "ולא ילמדו עוד את איש דעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את הוי' כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם"^ל (מעצמם, מנקודת המשיח

שבתוך כל אחד ואחד)^{לא}. מי צריך את הרבי ואת המסירות-נפש? היהודי הפשוט של הבעל שם טוב – הוא צריך אותם וגם יש לו. את המסירות-נפש יש לו בעצם, בטבע שלו, ובשביל לגלות זאת הוא צריך את הרבי ש'ידליק' לו את המסירות ויגיד לו "קריינא דאגרתא איהו להוי

לעתידי לבוא כבר
לא צריך מסירות-
נפש לגלות
אלקות, "כי מלאה
הארץ דעה את
הוי' כמים לים
מכסים", ומשלב
מסוים גם לא
צריך רבי, יש רק
ה' אחד

לב ירמיה לא, כו. תו"א עד, ג. ובכ"מ.

לג ראה תחלת קונטרס ההתפעלות.

לד "מְיֻשְׁכְּנֵי אֶחְרֵיךָ נְרוּצָה" – תשורה משמחת הנישואין של מנחם-מענדל ומינדל-מלכה שיחי' בלוך, ח' תמוז תשפ"ג.

לה שה"ש א, ד.

לו התועודות ו"ב תמוז תשמ"ה סעיפים לב'ג.

כו דברים ד, לה.

כז ע"פ תניא פל"ה.

כח סה"מ תקס"ה ח"ב עמ' תריב ובכ"ד.

כט ישעיה יא, ט.

ל ירמיה לא, לג.

לא ראה בכל זה הלכות תשובה פ"ט ה"ב.

מסירות נפש

היא גם הדבר
האחיד, המאפיין
תמיד את הרבי
והחסידים, אבל
היא גם הדבר
שפושט צורה
ולובש צורה בכל
דור – בכל דור
המסירות נפש
היא אחרת

זה שיש לרבי רבי הוא מקבל
מסירות נפש, מכח התקשרות
לרבי הקודם, אבל זה מתבטא
אצלו אחרת. דברנו שבוע שעבר^מ
על כך שאצל כל אחד יש גם
בינוני וגם צדיק – העובדה שרבי
צריך רבי היא הבינוני של הרבי,
מה שהוא מחזיק עצמו כבינוני,
והנשיאות שלו עצמו היא הצדיק
שלו, כפשוטו.

שינוי מסירות נפש מדור לדור

קצת נסביר שאצל כל רבי
המסירות נפש היא אחרת.
מסירות נפש היא גם הדבר
האחיד, המאפיין תמיד את הרבי
והחסידים, אבל היא גם הדבר
שפושט צורה ולובש צורה בכל
דור – בכל דור המסירות נפש
היא אחרת. יש מי שאומר שכך
בכלל לגבי כל רבי – הרבי שלנו
שונה מהדור הקודם. אבל אם
רוצים להעמיק במחשבה הזו,

עיקר מה שמקבל פנים חדשות – כמו עכשיו,
בשבע ברכות, צריך "פנים חדשות"^{מא} – הוא
אופי מסירות הנפש שלו. שאר הדברים לא כל
כך משנים, אבל המסירות נפש בכל דור באה
בלבוש אחר, כל פעם יש מסירות נפש אחרת.
אצלנו הכי ברור: המסירות נפש של הרבי
– אלפי בתי חב"ד בכל רחבי תבל – היא לא
המסירות נפש של הדור הקודם. בדור הקודם
מסירות נפש היתה לשלוח ממש למות בשביל
להחזיק את היהדות ואילו בדור הזה הרבי שולח
לחיים. כמו שדברנו הרבה פעמים^{מב}, שההבדל בין
שני הדורות כמו ההבדל בין הדור של רבי עקיבא

שם בעצם הכח של הרבי הרש"ב
והרבי הריי"צ – שעתיד בעצמו
להיות נשיא, יש בו כבר כח של
נשיא – היה הזרוע המבצעת
של נשיא הדור.

אותו דבר, באופן מודגש
ביותר, רואים אצל הרבי. בכל
הנשיאות של הרבי, עד ועד
בכלל, עד עצם היום הזה, מי
נשיא הדור? רק אצל הרבי מודגש
ביותר שכל פעם שהוא מזכיר את
חותנו, הרבי הקודם, הוא מקפיד
לכנות אותו "נשיא דורנו". זהו
עיקר אופי הנשיאות של הרבי,
שלא רואים אצל אף אחד אחר,
עם כל הקשר של הרבי הריי"צ
לרבי הרש"ב וכו'.

יש את המסירות נפש של
הרבי ויש לרבי רבי. גם בזמן
המאסר של הרבי הקודם, כשהוא
כבר נשיא, מי הרבי שלו? יש לו
רבי או שאין לו רבי? הוא הרבי,
אז אולי לא צריך רבי. זה לא נכון!
משהו מיוחד, בחב"ד, שגם לרבי

יש רבי. אצל הרבי הקודם – הרבי הוא הרש"ב.
אצל הרש"ב, כמו שהוא אמר בפירושו^{לז}, זה הרבי
המהר"ש, וכך הלאה בקדש – אצל אדה"ז יש
את הרב המגיד ואצל המגיד את הבעל שם טוב.
גם לבעל שם טוב יש רבי, אחיה השילוני, כפי
שהוא קורא לו בפירוש באגרות שלו^{לח} (והרבי
של אחיה השילוני הוא משה רבינו^{לט}). מכח

לז שיחת שמח"ת תרס"א ס"ו (תורת שלום עמ' 14).
לח ראה 'התמים' חוברת א' עמ' יט, מתוך מכתבי הגניזה
החרסונית (הובא ונתבאר באור ישראל שער שלישי בכ"מ
וש"נ).

לט כפי שכותב הרמב"ם בהקדמת משנה תורה. וידועים
דברי רבי לוי יצחק מברדיטשוב שהוא 'מקבל חמישי' מסיני
– הוא מהרב המגיד נ"ע, הרב המגיד מהבעש"ט, הבעש"ט
מאחיה השילוני, אחיה השילוני ממשה רבינו ומשה קבל
תורה מסיני.

מ 'תמוז – נדפס לקמן בגליון.

מא שו"ע אבה"ע סב, ז.

מב ראה התוועדות ל"ג בעומר תשע"ז. ובכ"מ.

אצל אדמו"ר הזקן מסירות הנפש התבטאה בעיקר בהתמודדות עם ההתנגדות הכי קשה, עם ה"לא" שצריך לכבות על ידי ה"אש תמיד", כדברי המגיד המפורסמים אלוי^{מח}. לשם כך, כמו שאמרנו, הוא היה צריך למסור את הנפש לתת את עומק החסידות לכל אחד – לא להסתפק בכך ש"צדיק באמונתו יחיה"^{מט}, שהחסידים יסתמכו על הרבי, אלא לתת גם לנשמות של "זרע בהמה" חוש' בפנימיות של "זרע אדם".

אצל אדמו"ר האמצעי ההתמודדות היתה דווקא עם ההתנגדות של גדולי וחשובי צדיקי החסידות לריבוי גילוי הדא"ח על ידי^נ, ביטוי מסירות הנפש שלו הוא ב'שבועה' שלו^{נא} שאין יותר סודות – שהוא מגלה את הכל.

אצל אדמו"ר הצמח-צדק יש ריבוי של סיפורי מסירות-נפש מהשתדלנות שלו בעניני הכלל, בבטול הגזירות באסיפות בפרטבורג וכיו"ב^{נב}, וגם הרבי המהר"ש פעל בתחומים האלה באופן אחר^{נב}. כל הרביים פעלו במסירות נפש לבטול גזירות על היהדות ועל היהודים, כל אחד באופן שלו, אבל אצל אדמו"ר הצמח-צדק ואצל בנו הרבי מהר"ש זו היתה מסירות-נפש בולטת במיוחד.

אצל הרבי הרש"ב שוב מתבטאת מסירות-נפש בגילוי דא"ח באופן אחר, מסודר ומובנה מאד, ויחד עם זה גם בהקמת ישיבת תומכי תמימים – הוא הפך את החסידות לתחום מסודר בתורה, שאפשר לרכוש בשיבה וכו', גם נגד התנגדות של גדולי זקני החסידים שלו עצמו. הוא מתאר^{נד} שזו כזו פעולה של מסירות נפש, שבעבורה הוא 'התגלגל' שנים ארוכות על ציוני

לדור של רבי שמעון בר יוחאי. רבי עקיבא כל החיים חכה למסירות נפש^{נג}, עם כל עשרה הרוגי מלכות, ורבי שמעון בר יוחאי אמר על הדור שלו "אנן בחביבותא תליא מילתא"^{נד}, זהו דור בו צריך רק לקיים בפשטות "יפוצו מעינותיך חוצה" ואזי "קאתי מר" בחסד וברחמים^{נה}. זהו אופי המסירות-נפש של הרבי.

חסירות נפש מדור לדור

נלך לדורות הקודמים כדי לתת קצת חומר למחשבה על השינויים הללו:

אצל הבעל שם טוב עצם ההתגלות היתה מסירות נפש, כמו שהרבי הריי"צ – בעל יום ההולדת והגאולה – מתאר באריכות ברשימות שלו^{נו}. זו מסירות נפש במעבר שלו מחיים של צדיק נסתר, כראש הצדיקים הנסתרים, להנהגה של צדיק גלוי, שמחולל מהפכה גלויה

לכל רבי יש

מנגד-עיקרי אחר, וממילא מסירות הנפש שנדרשת ממנו היא אחרת (תיקון האחוריים, ההתנגדות לפני-פנימיות (שמגלה הרבי)

בעולם.

אצל הרב המגיד ממעזריטש נ"ע מסירות הנפש התבטאה קודם כל בהתקרבות שלו והדבקות שלו בבעל שם טוב^{נז}. אפשר לומר שזהו החידוש שלו – בעיקר בתקופה שלו נבנה המודל של רבי וחסידי, עם כל ה'רשת' של התלמידים שהפיצו את החסידות בכל אירופה, כאשר כל אחד נהיה רבי עם חסידים שמקושרים אליו.

מח לוח "היום יום" כ' אדר"ב.
מט עפ"י חבוקק ב, ד. ראה שיחת י"ט כסלו תשי"ג ס"ט (ובשיעור כ"ב תמוז תשע"ט ח"א פ"א).

נ ראה גם פרי הארץ מכתב מו.

נא סוף קונטרס ההתפעלות.

נב ראה ספר התולדות אדמו"ר הצמח צדק פ"ב.

נג ראה ספר התולדות אדמו"ר מוהר"ש פ"ג.

נד וראה גם שיחת פ"פ תצוה, ח' אדר תשכ"ז.

מג ברכות סא, ב.

מד זהר ח"ג קכח, א.

מה ראה זהר ח"ג ככד, ב ("בהאי חבורא דילך... יפקון ביה מן גלותא ברחמי").

מו וראה גם אור ישראל ריש ש"ד וש"נ.

מז ראה שם בסיפורים "כי לא אדם הוא" ו"תורת חיים" וש"נ.

דברי הרבי הריי"צ^{סב} שרוב ככל תולדות חיינו רמוזות, בגילוי או בהעלם, בפרשת פינחס):

הוא אומר שבפשט פינחס קשור ל-**יצחק**, כי אותה גימטריא. דוגמה יפהפיה שהרבי מבסס את הפירוש הפשוט על גימטריא. הרבי מציין שהגימטריא מובאת בספרים, אפילו בזהר^{סג}. אם יש גימטריא שמובאת בספרים – היא פשוט. אם כן, הפשט של **פינחס** קשור ל**יצחק**, השם השני של הרבי הקודם. הרבי מוסיף שפינחס הוא מבנות פוטיאל^{סד}, "דאתי מיוסף שפטפט ביצרו"^{סה}, כך שיש קשר גם ליוסף.

הרבי אומר שהשייכות ליוסף – אף על פי שהיא על פי פסוק ודרשת חז"ל – היא פחות בפשט, יותר בהעלם, בדרך רמז. פינחס קשור לשני שמות הרבי הריי"צ, אבל בגלוי הוא יותר שייך ל**יצחק**, בגלל הגימטריא. הרבי לא מביא שבתוך השם **פינחס** יש אותיות **יוסף** חסר, כפי שכתוב בטעם קריאת שמו – "יוסף הוי' לי בן אחר"^{סו}. חוץ מאותיות **יוסף** יש ב**פינחס** אותיות **חן** – **יוסף-חן** – שגם שייכות ליוסף, כתוב בפירוש שיוסף מוצא חן^{סז}. אני הייתי חושב שהעובדה ש**פינחס** אותיות **יוסף-חן** היא יותר פשוט מהגימטריא, אבל הרבי לא כותב ככה וכלל לא מביא את הרמז הזה. למה? כי הוא לא כותב קודם – הרבי אוהב להביא דברים כתובים, לא להמציא דברים חדשים, לכן הוא מביא רק את מאמר חז"ל שפינחס הוא מבנות יוסף שפטפט ביצרו ואומר שהקשר הזה הוא בדרך דרוש יחסית לכך ש**פינחס** בגימטריא **יצחק**.

"גמול דלים" – יוסף ויצחק

הרבי מביא בשיחה^{סח} עוד גימטריא, עם

אבותיו כדי לקבל את 'ברכת הדרך', והסביר^{נח} שכל התהליך נועד למלחמה במסירות-נפש נגד ה"חרפו עקבות משיח"^{נח}.

על מסירות הנפש של הרבי הקודם ושל הרבי שלנו כבר דברנו.

מסירות נפש היא כל פעם כנגד המנגד הגדול לפעילות של הרבי – גם מפנים וגם מבחוץ, ודוק – כמו שכתוב, והסברנו הרבה פעמים^{נח}, שלכל רבי יש מנגד-עיקרי אחר, וממילא מסירות הנפש שנדרשת ממנו היא אחרת (תיקון האחרים, ההתנגדות לפני-פנימיות שמגלה הרבי^{נח}).

כל זה דרוש על הווארט הזה שהסוד שלנו, חסידים, הוא שיש רבי ושיש מסירות נפש.

[מה אופי המסירות-נפש בדור שלנו, העבודה שלנו היום?]^{נח} לדוגמה, דברים כמו המהפכה הרביעית^{נח} – הפצה בקנה מדה אחר לגמרי, למרות שהיא יכולה לעורר התנגדות (גם של רבנים – כפי שיתבאר בארוכה בסיום הפרק הבא).

ב. פסגת מסירות-הנפש

קשר הרבי הריי"צ לפינחס

נסיים עם שיחה של הרבי על י"ב-י"ג תמוז^{סא}. הרבי מציין^{סא} שבדרך כלל י"ב-י"ג תמוז חלים בפרשת פינחס. השנה ביום י"ב עצמו קראנו פרשת בלק (בארץ רק בלק ובחו"ל חקת-בלק), אבל י"ג תמוז, הגאולה בפועל, הוא כבר בפרשת פינחס. הוא מסביר ששני השמות של הרבי הקודם, יוסף-יצחק, קשורים לפינחס (על יסוד

נה ספר התולדות אדמו"ר מוהרש"ב פ"ו עמ' 220-230. נו תהלים פט, נב.

נד ראה קומי אורי מאמר "תיקון רבשקה" (ובסיום התוועדות ג' תמוז השתא – בחלק שלא פורסם) ובכ"ד.

נח ראה גם שיעור ג' תמוז השתא (פורסם בגליון בלק). נט מהפכת לימוד התורה לאומות העולם. מדובר רבות החל מהתוועדות כ"ד טבת תשע"ה.

ס כנ"ל הערה א (בהערות לקמן תהיה הפניה לסעיף המדויק בשיחה, להקלת הלימוד).

סא שם סעיף א.

סב שיחת ש"פ פינחס, ו"ד תמוז ה'ש"ת (סה"ש עמ' 158).

סג ראה סביבות זהר ח"ג רלז, ב.

סד שמות ו, כה.

סה בבא בתרא קט, ב (מובא ברש"י עה"פ).

סו בראשית ל, כד.

סז שם לט, ד (וראה רש"י שם מט, כב).

סח סעיפים דח.

אחר כך הרבי אומר עוד משהו יפה, שלא הייתי חושב, שדווקא הג, המשפיע, הוא בחינת "נשמע", השכל של התורה שיש בתוך ההשפעה הזו, אבל ה־ד, המקבל, הוא ה"נעשה"^{טז}. הרבי הופך כאן את היוצרות, שכותב שה"נעשה" הוא המקבל – לכאורה אין מקבל בלי משפיע – והמשפיע הוא ה"נשמע". היות ש"המעשה הוא העיקר"^{טז} – העיקר הוא המקבל. משפיע ומקבל הם חתן וכלה. לפי כל השיחה הזו יוסף הוא החתן ויצחק הוא הכלה. הרבי אומר שיוסף, החתן דנן, הוא הג, ג פעמים בן, ויצחק, שהוא המקבל, הוא ה־ד, ד פעמים בן^{טז}, אבל הוא ה"נעשה" ו"המעשה הוא העיקר". לכן מה שצריך ללמוד תכל'ס הוא לקבל את הבחינה של ה־ד, ד"פ בן, של יצחק בגימטריא פינחס.

חסירות נפש שלמעלה מהתורה

בשיחה הזו מדגיש הרבי^{טז} שהקשר העיקרי ליצחק – שמתבטא גם אצל פינחס וגם אצל הרבי הרי"צ – הוא מסירות-הנפש של יצחק בעקדה. הוא לא מצווה בכלל, רק מקבל הציווי של אביו. השכל של התורה אומר "כי ביצחק יקרא לך זרע"^{טז} ואם רוצים לפרסם אלקות

מודגשת דווקא בחינת הצדיק של יצחק).

עו. שמות כד, ז.

עו. ע"פ אבות פ"א מ"ז.

עו. ד"פ בן היינו ד הבנים של ליל הסדר, כולל הבן הרשע שם (ש"אילו היה שם לא היה נגאל"), וממילא מובן שג"פ בן משמיט את הבן הרשע (שכנגד "אף עשיתיו" – וראה בסוגריום המרובעים בסעיף ח בשיחה – לו מסוגל לדאוג רק "פינחס זה אליהו", יצחק אביו האומר 'אני פינחס'). בעוד המשפיע לא מסוגל לפעול על הרשע, המקבל כולל אותו ומסוגל אף לתקנו. במושגים "נעשה ונשמע", לכן רשע אין כלל "נשמע" (בינתיים, עד שיעשה תשובה) אך בהחלט יתכן שיש אצלו "נעשה" בדרך של "מצות אנשים מלמדה" (ישעיה כט, יג), שגם הוא שותף ב"העבדה הזאת לכם" (שמות יב, כה) אף שאינו מוצא בה טעם. לכן מושיבים את הרשע ליד החכם-המשפיע, כדי לאלץ אותו לדאוג לרשע, להשפיע לו שכל דקדושה ("נשמע") וכך להחזירו בתשובה – שיבין מה שהוא עושה ויעשה מרצון ובחשק רב (כנודע שתשובה שייכת לבינה).

עו. סעיף ו.

עו. בראשית כא, יב.

הסבר שהוא העיקר לענינו, ש-יוסף עולה ג"פ בן ו-יצחק עולה ד"פ בן. בהמשך השיחה הרבי כותב בפירושו ש"פינחס זה אליהו"^{טז}, אבל הוא לא מביא את המפורש באריזו"^{טז} ש-בן הוא הסוד של אליהו וכל השמות כאן הם כפולת אליהו. בכל אופן, יש בין השמות יחס מאד פשוט – ג"ד – והרבי מסביר אותו לפי מאמר חז"ל "גימ"ל דל"ת – גמול דלים"^{טז}. ההכנה, נתינת הצדקה מצד המשפיע-הגומל, היא הג, אבל היכולת לקבל ולהפנים ולעכל, גם כדי להשפיע הלאה, למקומות נמוכים מאד שאי אפשר להשפיע אליהם ישירות, רק דרך המלכות "דלית לה מגרמה כלום"^{טז}, היא ה־ד. כמו במרכבה, יש ג רגלי המרכבה, ג אבות – שלשה קוים שמתרכזים ביסוד-יוסף, כך הרבי מסביר – ואחר כך המלכות היא ה־ד שמקבלת. לכן, אומר הרבי, בשם יוסף-יצחק העיקר הוא יצחק – הקבלה בפועל במציאות.

כל הדברים האלה (גם היחס בין פשט לדרוש בקשרי השמות יוסף-יצחק לפינחס וגם הדגשת השם יצחק אצל הרבי הרי"צ) הם חידוש גדול, כי לפעמים משמע בשיחות^{טז} שהעיקר אצל הרבי הרי"צ הוא דווקא יוסף^{טז}.

סט. ילקוט ש"ר פ"פ פינחס ובכ"ד.

עו. ע"ח שמ"ח פ"ד (מ"ק) ובכ"ד.

עו. שבת קד, א.

עו. זורח ח"ג קפ, ב.

עו. ראה להגומה סוף שיחת שבת האזינו תשכ"ז; סוף שיחת שמח"ת תשכ"ט ובכ"ד.

עו. יוסף הוא 'צדיק', רבי מצד עצמו, אך יצחק ממחיש את העובדה שלרבי יש רבי, בחינת הבינוני של הרבי (כנ"ל בפנים) – הוא הבינוני בין האבות, העומד בין אברהם ("האדם הגדול בענקים") ובין יעקב ("הבחיר שבאבות"), אך דווקא לכן לעתיד לבוא הוא יהיה העיקר (שבת פט, ב), כמבואר (ראה גם בשיעור הנ"ל הערה מ) שהשרש האמתי של הבינוני הוא בעצמות ממש ואילו שרש הצדיק בגילויים (ודוק שהיינו לפי האופן השני ביחס להסבר הגבורה בשיעור הנ"ל הערה מ, בעוד שלפי האופן הראשון שם

היות ש"המעשה הוא העיקר" – העיקר הוא המקבל

כל מסירות

נפש היא הימור,
ובהימור אתה
יכול בבת אחת
להפסיד את הכל.
לכן מי שבא לרב
ושואל אותו לגבי
הימור הוא יאמר
'בשום פנים ואופן
לא להמר, אסור
להמר!'

נתן לו פתח. "אין מורין כן" בפועל, אבל היות שבא למשה ואמר ש'שמעתי ממך הלכה זו' משה אמר לו "קריינא דאגרתא איהו להוי פרוונקא". משמע שהוא עושה מצוה מכח משה רבינו, נותן התורה – **משה רבינו** בגימטריא **תריג**.

בכל אופן הרבי מביא מהרא"ש⁹⁸ שה"אין מורין כן", הוא לא רק שאין מורין לו לעשות אבל אם הוא עשה יש לו מצוה – קיים מה שכתוב

בתורה "בועל ארמית קנאין פוגעין בו" – אלא ש"הרשות בידו". כלומר, הדין הזה הוא לא מצוה אלא רשות. מה הנפקא-מינה? אומר הרא"ש שהנפק"מ היא דברי חז"ל⁹⁹ שאם זמרי היה מתהפך והורג את פינחס הוא לא היה נהרג עליו. למה? כי יחסית לזמרי יש לו דין רודף, רודף אותו ומותר לו להרוג אותו. אם היתה לו מצוה כל שהיא לא היה לו דין של רודף, כך כותב הרא"ש, אבל אם יש לו דין רודף סימן ש"אין מורין כן" היינו שאין כך הלכה גם בידיו, הוא לא עושה מצוה, רק יש רשות.

עוד יותר, הרבי מביא מהירושלמי¹⁰⁰ שכתוב שרצון חכמים לא היה כן וחכמי אותו דור רצו לנדות אותו. אלא מה? ש"קפצה עליו רוח הקדש" וה' נותן "לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר על בני ישראל"¹⁰¹. המעשה שלו הוא לגמרי לא לפי שורת הדין וכך גם הברכה שלו – לפי שורת הדין אין לו שום זכות להיות כהן, וכל שכן לא לילדיו, ונגד הכל הוא מקבל "ברית כהנת עולם".

צריך שיצחק יהיה חי, לא מת. אבל הוא שמע מאביו שה' אמר להקריבו אז בלי שום פקפוק הוא פושט צווארו על המזבח – מסירות נפש למעלה מהשכל של התורה. בדיוק כמו שנסביר לגבי פינחס, שפעל למעלה מהתורה – לא שייך על פי תורה בכלל. כך אומר הרבי⁹⁹ גם לגבי הרבי הקודם, שגדולי הרבנים בדור הקודם סברו שהפעילות שלו אסורה לפי תורה. הוא פעל באופן שלפי דעת הגדולים

אסורה על פי תורה – אסור למסור כך את הנפש. למה? כי הוא יכול להפסיד את העצם. כל מסירות נפש היא הימור⁹⁸, ובהימור אתה יכול בבת אחת להפסיד את הכל. לכן מי שבא לרב ושואל אותו לגבי הימור הוא יאמר 'בשום פנים ואופן לא להמר, אסור להמר!'. אבל זהו אופי המס"נ של הרבי הקודם, וממילא צריך ללמוד אותו ממנו.

גדרי מצוה ומסירות נפש

זהו בעצם הנושא של התחלת השיחה⁹⁹, בה הרבי מגדיר גדר חשוב, ענין שלם בפני עצמו: הרבי אומר שבגדר של מצוות יש דבר שהוא מצוה מפורשת לכל עם ישראל, כמו שיש **תריג** מצוות בתורה.

יש גם "הלכה ואין מורין כן" – הלכה, אבל אם באים ושואלים לא אומרים לך לעשות. הדוגמה לכך היא פינחס, שהדין של "הבועל ארמית קנאין פוגעין בו"⁹⁹ נקרא "הלכה ואין מורין כן"¹⁰¹. הגם שמשה רבינו, לפי חז"ל, כן

פ ה על אתר בסנהדרין שם. וראה גם יד רמ"ה במקומו; משנה למלך סופ"א מהלכות רוצח בשם רי"ו; רמ"א חו"מ סתכ"ה ס"ד.

פו ירושלמי סנהדרין פ"ט ה"ז. וראה גם בבלי סנהדרין הנ"ל ע"ב.

פז במדבר כה, יג.

פ סעיף ה.

פא במלה **מסירות** יש אותיות **ימור** והיה החסרה רמזה ב"ס ו"ת שהן כפולות ה (ה פעמים יב ו"ה פעמים פ).

פב סעיפים ב"ד.

פג סנהדרין פכ, א.

פד ראה גם עירובין ז, א וביצה כח, ב. ועוד.

תורה ומסירות־נפש – חכמה וכתר

אם כן, יש פה ארבע דרגות: מצוה מפורשת על פי תורה; "הלכה ואין מורין כן" אבל אם עשה יש בידו מצוה; "הלכה ואין מורין כן" כרשות, ואם עשה כן אינו נענש; עוד יותר, ש"אין מורין כן" ויש בקורת, רוצים לנדות אותנו. הרבי אומר שהגדר האחרון הוא פעולת פינחס, וגם פעולת הרבי הקודם, ולכן חייב שהרבנים יתנגדו לו. לכן חייב להיות שפעולות הרבי הקודם יהיו באופן כזה שיתנגדו לו, שיא המסירות, כמו פינחס (ויותר, כי הוא היה נשיא הדור, כנ"ל).

מה המבנה הפנימי של ארבע הדרגות? צריך להקביל אותן לחכמה ולכתר, הכולל ג רישין: מצוה מפורשת מהתורה שייכת לחכמה – "אורייתא מחכמה נפקת"^{פח} (שכבר יש

בה צמצום ביחס לאור אין סוף המתגלה בכתר, כמדובר לאחרונה^{פח}).

מצוה באופן של "הלכה ואין מורין כן" שייכת לראש התחתון שבכתר, הרצון שמעל החכמה – זהו בבירור רצון ה' אך הוא מבטא דרגה שמעל להוראה ("מורין כן") של חכמת התורה.

"הרשות בידו", ללא מצוה, היא בחינה ששייכת לראש השני של הכתר, כח התענוג – זו "רשות", ועשה זאת רק אם אתה אוהב את הענין ומתענג ממנו (כך "תפלת ערבית רשות"^צ – אם כי וערב לך להתפלל עוד תפלה בלילה^{אז}...).

הראש השני בכתר הוא "רישא דאין" (שלשיטת בעל עמק המלך הוא פרצוף בפני עצמו, שאינו מלוכב כלל ברצון הגלוי^{אז}) – 'אין' כפשוטו, שאין כאן שום מצוה (רצון) כלל, אלא רק תענוג אלקי של נצחון^{אז}.

המדרגה העליונה, גילוי שנראה הפוך לגמרי מדעת תורה, עד שחכמי התורה רוצים לנדות עליו, נובע מ"רישא דלא ידע ולא אתידע" כלל, שדווקא בו מלוכב "חביון עז העצמות"^{אז} (מקור ה"עז כנמר", כח מסירות הנפש של הרבי, כפי שהוסבר בארוכה) – ממקור האמונה הפשוטה שאין לה שום אחיזה בשכל (כפי שמבאר רבי אייזיק מהומיל^{אז} את מהות האמונה הפשוטה).

גיניו ומסירות נפש

איך המדרגה העליונה מופיעה בדור שלנו? יש דברים שכל הרבנים אומרים שצריך לגנות, ואם אתה לא מגנה 'נעיף אותך לכל הרוחות'. הרבנים אומרים שהתורה מגנה, שהמעשה הוא נגד התורה, זה מה שכתוב כאן – שצריך לגנות את פינחס, לא סתם לגנות אלא לנדות. על מי חשבנו כשקראנו את השיחה של הרבי?

בתשורה שחלקו בחתונה כתוב (עם קצת אי-דיוק) שהמענה האחרון של הרבי – בכ"ז אדר תשנ"ד אחר הצהריים – היה על השאלה שלנו 'האם לדבר בשבחו של יהודי שמסר את נפשו על משהו?' (בפורים תשנ"ד). ר' לייבל גרונו סיפר שהוא שאל את הרבי, שהנהן לחיוב, ומיד אחד כך קרה מה שקרה. מה כאן הרבי עושה? הרבי הוא רב, הוא צריך לומר את ההלכה, אבל הוא עם מס"נ של הרבי, מהרבי שלו, וביחס למה שכל הרבנים אומרים שחייבים לגנות – הרבי

יש דברים שכל
הרבנים אומרים
שצריך לגנות, ואם
אתה לא מגנה
'נעיף אותך לכל
הרוחות'

פח זהר ח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

פט התוועדות ג' תמוז השתא, לקראת סיום החלק שנדפס בגליון בלק.

צ ברכות כז, ב.

צא את תפלת ערבית תקן – בגדר רשות – יעקב אבינו, שהתענג על תפלה נוספת. תענוג אמתי הוא ספונטני, לא חישוב ותכנון מראש, כפי שמצינו בתקנת תפלת ערבית של יעקב – "ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש" (בראשית כח, יא; ברכות כו, ב).

צב עיין היטב בעמק המלך ש"ט (תלת רישין) פ"א ואילך בשיטתו בענין הכתר של פרצוף רישא דאין.

צג כמבואר היטב בדרוש ההילולא של הרבי הרי"צ – "באתי לגני" תש"י.

צד שער מאמרי רשב"י פירוש ספרא דצניעותא פ"א, ע"פ חבקוק ג, ד. וראה גם מאו"א מערכת אלף אות סד.

צה ראה אגרתו שנדפסה בספר לב לדעת מאמר "וצדיק יסוד עולם" ביאור א (עמי קסד ואילך).

בהם חפץ"א – בלי מסירות נפש אין חפץ, ובכל אופן הרבי רוצה משיח נאו עם כל המשמעות, אז משיח נאו! לחיים לחיים.

צ"ע"פ קהלת יב, א. וראה שבת קנא, ב.

אומר שצריך לדבר בשבחו. זו בעצם הנקודה שעולה משיחה מפורשת של הרבי על פינחס שחזרנו עכשיו.

לחיים לחיים, שזוכה ל"ימים אשר אין לנו

הַלּוֹמֵד עַל מִנַּת לַעֲשׂוֹת | צִידָה לְדוֹר

- ◆ סוד ההצלחה של חסידי חב"ד הוא שיש להם רבי ומסירות נפש.
- ◆ הרבי הריי"צ 'הדביק' במסירות נפש את כל בני דורו המקושרים אליו.
- ◆ "הוי עז כנמר" – עז מתוך קשר לרבי ומסירות נפש.
- ◆ "כפלח הרמון רקתך" – אפילו הריקנים שבך מלאים התקשרות לרבי ומסירות נפש.
- ◆ רבי מסירות נפש עולה "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" (משיח בתוך 1000 אורות).
- ◆ בשכמל"ו הוא "יחודא תתאה" – גילוי אלקות בתוך המקום והזמן – לשמו צריך רבי ומסירות נפש (כאשר "מלאה הארץ דעה את הוי" שוב לא נדרש רבי, "כולם ידעו אותי", ואין צורך במס"נ).
- ◆ כל החסידות היא בסוד יחודא-תתאה – פעולת הרבי לעורר בחסיד מסירות נפש ו'חוש' ביחודא-עילאה.
- ◆ מסירות נפש כפשוטה באה דווקא מכח "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".
- ◆ את מסירות הנפש מקבל הרבי מהרבי שלו עצמו.
- ◆ נשיאות הרבי היא ה'צדיק' שבו וההתקשרות שלו לרבי הקודם היא ה'בינוני' שבו.
- ◆ עיקר מהות ועצמות הרבי הוא מסירות-נפש עיקר השינוי מדור לדור הוא באופי המסירות-נפש.
- ◆ הרבי הקודם שלח חסידים למות והרבי היום שולח חסידים לחיות.
- ◆ מסירות הנפש משתנה בכל דור: אצל הבעש"ט בהתגלות; אצל המגיד נ"ע בהתקשרות; אצל אדה"ז בהתמודדות עם ההתנגדות החיצונית; אצל אדהאמ"צ בהתנגדות החסידית לגילוי הרב; אצל הרבי הצ"צ והרבי המהר"ש בשתדלנות לטובת הכלל; אצל הרבי הרש"ב בשיטתיות; אצל הרבי הריי"צ במס"נ כפשוטה; אצל הרבי בשליחות בחסד וברחמים.
- ◆ כיום מסירות נפש היא במהפכה הרביעית וכיו"ב (חידושים שמעוררים התנגדות פנימית).
- ◆ שני השמות יוסף-יצחק שייכים לפינחס ומסירות נפש.
- ◆ יוסף היינו הכנת-המשפיע ("נשמע") ויצחק הפעולה אצל המקבל ("נעשה") ו"המעשה הוא העיקר".
- ◆ כל מסירות נפש היא הימור מסוכן.
- ◆ תורה היא חכמה ומסירות-נפש היא כתר.
- ◆ שלשה רישין שבכתר: "הלכה ואין מורין כן" כמצוה; "הלכה ואין מורין כן" כרשות; מעשה ש"בקשו חכמים לנדותו".
- ◆ ה"בקשו חכמים לנדותו" היום היינו מעשים שכולם מזדרזים לגנות אך הרבי מורה לשבת.

צדיקים ובינונים בכל כוחות הנפש

קיצור מהלך השיעור

ספר התניא הוא "ספר של בינונים", אך הוא כולל גם התייחסויות חשובות לעבודת הצדיקים, שככל שמתקרבים לגאולה שייכת גם היא לכל אחד. בסופו של דבר, כל אחד צריך לכלול גם את עבודת הצדיק וגם את עבודת הבינוני, שלכל אחת היתרונות שלה. ההתבוננות המיוחדת שלפנינו עוברת על כל יג כחות הנפש ומשייכת אותם, לסירוגין, לבינונים ולצדיקים. זו התבוננות יסודית שמותירה ללומד הרבה מקום למחשבה משלו על האפיונים השונים של הכוחות ועל הדרך בה הדברים מופיעים בנפשו שלו.

ואחד מאתנו, כל אחד מבני הדור, ובמיוחד באלו שמקושרים אליו במודע. זאת אומרת שבעצם כל אחד ואחד הוא מנחם-מענדל. אנחנו אוהבים לדרוש¹ את הפסוק "דור רביעי ישובו הנה"², שכל המנחם-מענדלים של הדור שלנו הם בעצם הדור הרביעי של מנחם-מענדל, כי הרבי נקרא על שם אדמו"ר הצמח-צדק ואדמו"ר הצמח-צדק נקרא – מפי אדמו"ר הזקן – על שם רבי מענדלי ויטבסקער³. רבי מענדלי בעצמו עלה לארץ (ולכן גם הספר שלו נקרא "פרי הארץ"), בראשות "קהל גדול ישובו

ניצוץ מנחם-מענדל בכל אחד

אנחנו אוהבים לדרוש את השמות של החתן והכלה. הפעם נתחיל עם החתן, שנקרא על שם הרבי. יש פה עוד כמה מבני המשפחה שנקראים באותו שם של הרבי, ובעצם הדברים נוגעים לכל אחד. כל חסיד מאמין ויודע שהרבי הוא המשה שבדור⁴. כתוב⁵ שיש ניצוץ משה רבינו בתוך כל אחד ואחד מישראל. באותו אופן נכון לומר על כל נשיא, ש"הוא הכל"⁶, שהוא המשה שבדור, שבודאי יש ניצוץ שלו בתוך כל אחד

ד שיעור ז' אדר תשע"ג; ז' תשרי תשע"ח; כ"א חשוון תשע"ט. ועוד.
ה בראשית טו, טז.
ו לקו"ד ח"ב עמ' רכה.

נרשם ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. שבע ברכות מנחם-מענדל ומינדל-מלכה ש' בלון. מוצאי' תמוז תשפ"ג – פ"ת. א ע"פ תקו"ז תקון סט (ק"ב, א). וראה גם זהר ח"ג רטז, ב. ב תניא פמ"ב.
ג ראה רש"י במדבר כא, כא.

יש לנו את התניא,

הוא תורת משיח,
יש שם גם בינוני
וגם צדיק – כל
אחד קובע ברכה
לעצמו ולכל אחד
מעלה לגבי השני

לנו את התניא שהוא ה"תורה שבכתב של החסידות"^{טו}, הוא תורת הבעל שם טוב^{טז}, לא משהו אחר. יש לנו את התניא, הוא תורת משיח, ויש שם גם בינוני וגם צדיק – כל אחד קובע ברכה לעצמו ולכל אחד מעלה לגבי השני, יש מעלה בצדיק לגבי

הבינוני ויש מעלה גם בבינוני לגבי הצדיק. בכל אופן, **מנחם-מענדל** שוה **בינוני-צדיק**, יחוד שתי המדרגות. שוב, לכל אחד יש מעלה לגבי השני – יש מעלה בעבודת האתכפיא, עבודת הבינוני, ומעלה בעבודת האתהפכא, עבודת הצדיק.

בינוני וצדיק לסירוגין

כמו הרבה דברים^{טז}, הסדר של המעלות הולך לסירוגין – יש בחינה של בינוני ומעליה בחינה של צדיק ושוב בינוני ושוב צדיק וכך הלאה. איני זוכר אם פעם דרשנו – דרשנו הרבה דברים כגון דא, אבל את זה עצמו איני זוכר. יש יג כוחות פנימיים של הנפש ואפשר לזהות בהם את הסדר הזה, לסירוגין, של בינוני-צדיק:

יסוד ומלכות – צדיק ובינוני

סתם צדיק-בינוני הם יסוד ומלכות: הצדיק הוא "צדיק יסוד עולם"^{יז}, יוסף הצדיק. הבינוני הוא מי שצריך להלחם, לעשות אתכפיא, אבל הוא לא חוטא במחשבה, דבור או מעשה כל ימי חייו^{יח} – זהו תיקון המלכות. המלכות יורדת לעולמות התחתונים, שיש בהם יצר הרע, והיא צריכה להתגבר ולנצח. זו עבודת הבינוני, דוד המלך, שכל ימיו לחם באויביו (בפנים ובחוץ) וכל ספר התהלים שלו מלא בתפלות על מאבקיו,

הנה"^{יח} (ביחס לתנאים בדורו) – שיא העבודה שלו היה הכנת הגאולה האמתית והשלמה על ידי מלך המשיח שיפעל את שיבת ציון בשלמות, "ודור רביעי ישובו הנה".

שוב, בעצם היום כל אחד הוא מנחם מענדל, כמו בסיפור

הידוע^{יט} על הרבי ר' אלימלך מליז'נסק שראה את הבעל שם טוב מתחלק לששים דיבוא ניצוצות שנכנסים לכל אחד מישראל. ככה אחת המשמעות של ג' תמוז שניצוץ של הרבי נכנס לכל אחד בגלוי, וממילא יותר קל להתקשר עכשיו, כי יש את הגילוי של הרבי שבתוכי, בתוך כל אחד ואחד, כמו שהרבי גם אמר שכל אחד צריך להיות אדמו"ר^{יט}. לכן מאד מתאים שכל אחד יתבונן היום בשם מנחם מענדל.

ספר התניא – צדיק ובינוני

הרבה פעמים דרשנו^{יח} שהשם **מנחם-מענדל** עולה **צדיק** ועוד **בינוני**. בעצם זהו הכלל הגדול של ספר התניא קדישא. התניא הוא "ספר של בינונים", אבל הוא כותב בפירוש גם מה עבודת הצדיק – עבודת האתהפכא. אדמו"ר הזקן כותב שהבינוני הוא "מדת כל אדם ואחריה כל אדם ימשוך, שכל אדם יכול להיות בינוני"^{יט} וכל אחד צריך לומר לעצמו "הלואי בינוני"^כ ויש בו משהו מיוחד. אבל יש גם דמות של צדיק, "ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ [כאשר ד'ור רביעי ישובו הנה]"^{כא}.

יש מי שאומר שאדמו"ר הזקן כתב גם ספרן של צדיקים^{כב}, אבל בפועל אין לנו אותו – יש

ז ירמיה לא, ז.

ח כל סיפורי הבעש"ט (קלפהולץ) ח"ד עמ' ריג וש"נ.

ט שיחת הושענאירבה תשנ"ב.

י ראה גם שיעורי ג' סיון תשע"ח; ז' שבט תש"פ ועוד.

יא תניא פ"ד.

יב בית רבי ח"ב פ"ח הערה ג (עפ"י תניא פכ"ז).

יג ישעיה ס, כא.

יד ביאורי הרב ניסן נמנוב על תניא עמ' א וש"נ.

טו סה"ש חורף ה'ת"ש עמ' 63; לקו"ש ח"ב עמ' 307.

טז ראה הסכמת מהר"ל מאניפולי לתניא.

יז לדוגמה א' תמוז תשע"ב (על יש ואין בצדיקי הדורות); כ"ה טבת תשע"ט (על שרשי הרגש והשכל).

יח משלי י, כה.

יט תניא פ"ב.

מורגש. אנחנו מסבירים^{כט}, כך כתוב^ל, שאמונה היא תענוג עתידי – תענוג עצמי, שעכשיו בלתי מורגש, ויתגלה לעתיד לבוא. מי כולו אמונה? מצד אחד כתוב "צדיק באמונתו יחיה"^{לא}, אבל כח האמונה ומסירות נפש הוא כח העצמות, כח של רדל"א. זו המעלה של הבינוני, שבה הוא יותר מהצדיק – בינוני הוא יהודי, יהודי שיש לו מסירות נפש ויש לו אמונה פשוטה. לכן הבעל שם טוב אהב את היהודים הפשוטים, כי "יהודי פשוט קשור לפשיטות העצמות"^{לב}. זהו הבינוני של תניא, שקשור לפשיטות העצמות.

התענוג כבר שייך לצדיק, כמו שכתוב בתניא על "עבדת מתנה אתן את כהנתכם"^{לג}, שדווקא הצדיק זוכה לאהבה בתענוגים^{לד}.

הרצון בנפש הוא כמו שכתוב בפרקי אבות "עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו, בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך"^{לה}. העבודה של הרצון היא להגיע ליחוד עם הרצון של ה', לעשות כאחד, מה שממילא אומר שלכתחילה הרצונות הם לא אחד, וכמובן בטול הרצון, אתכפיא – הכל עבודה של בינוני, של אתכפיא.

חב"ד: צדיק-בינוני-צדיק

אחר כך בפירוש כתוב בחסידות – הכל בספר התניא – על חכמה ובינה שהן שייכות לעבודת הצדיקים ועבודת הבינונים: חכמה היא גם בחינה של אהבה בתענוגים, עבודת הצדיקים^{לו}. בינה נועדה כדי להוליד אהבה חדשה בלב – זו עבודת הבינוני^{לז}. אהבה שנוולדה מתוך התבוננות, עבודה שכלית, היא עיקר עבודת

מלחמות כפשוטו ומאבקי נפש. מצד אחד כתוב^כ שדוד המלך הרג את היצר הרע שלו, לכן הוא בחינת צדיק – הגם שעדיין לא מדובר בצדיק של אתהפכא, אלא רק שלב בינים^{כא}. בכל אופן, עצם הענין של "דוד מלך ישראל חי וקים"^{כב} הוא "הלואי בינוני", שכל אחד יכול להיות בינוני בזכות דוד המלך.

הפנימיות של יסוד ומלכות היא אמת ושפלות. לצדיק קוראים בזהר "זכאי קשוט"^{כג}, צדיק אמת. כמו שגם כתוב בתניא^{כד} שעבודת הבינוני היא "שפת אמת תיכון לעד"^{כה}, אבל אצל הצדיק עבודה כזו אינה האמת לאמתו – זו רק האמת של הבינוני, שגם מקובלת למעלה. עצם האמת הוא הצדיק והבינוני הוא השפלות, המלכות, עבודת דוד המלך שאמר "והייתי שפל בעיני"^{כו} ו"ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם"^{כז}.

אם יסוד ומלכות הם צדיק ובינוני, מה הכי גבוה? איך הסדר עובד מלמעלה למטה? ממש הולך לסירוגין:

אמונה-תענוג-רצון: בינוני-צדיק-בינוני

דווקא באמונה פשוטה של רדל"א קיים השרש של הבינוני. החתן חזר בקבלת הפנים את המאמר של הרבי^{כח}, בו מוסבר שההמשכה הפנימית נמשכת מהתענוג העצמי הבלתי-

כ שם פ"א; אגה"ת פ"ז.

כא ראה תניא פ"ו.

כב ר"ה כה, א.

כג ראה זהר ח"א נה, א; עז, ב. ובכ"מ.

כד פ"ג.

כה משלי יב, יט.

כו שמואל"ב, כב.

כז תהלים כב, ז.

כח ד"ה "לכה דוד" תשי"ד.

כט הנפש עמ' עב ובכ"מ.

ל ראה סוד"ה "הפך ים ליבשה" תשי"ט.

לא חבקוק ב, ד.

לב ע"פ כש"ט (קה"ת) אות קנה.

לג במדבר יח, ז.

לד ראה תניא פרקים יד, מג. חינוך קטן. אגה"ק ד, ו, יח.

לה אבות פ"ב מ"ד.

לו תניא פ"ט.

לז ראה שם פמ"ג ובחינוך קטן (ועוד).

האבות מי הצדיק? סתם צדיק בשבעת הרועים של עם ישראל הוא יוסף הצדיק, אבל כתוב^מ שיוסף הצדיק מקבל את הצדיק שבו דווקא מהסבא שלו, מיצחק. יש שני רמזים מפורסמים בר"ת של יצחק (שכנראה שייך במיוחד לנוטריקון, לר"ת). רמז אחד^{מב} בשם יצחק שהי היא עשרת הנסיונות של אברהם אבינו, צ גיל אמו שרה בלידה, ח היינו שנימול לשמונה רק הגיל של אברהם בלידה. יש עוד רמז, בתפלת שבת – ישרים צדיקים חסידים קדושים (שמחברים עם אותיות רבקה – תתרום – תתברך תתקדש תתהלל – לעשות חבור של יצחק ורבקה יחד)^{מט}. לפי הרמז הזה – דבר שגם מובן בפני עצמו – יצחק הוא ישר צדיק חסיד קדוש. [כתוב עליו שהוא צדיק בן צדיק]. נכון, צדיק בן צדיק הוא הצדיק האמתי. על אברהם דורשים^{נא} את הפסוק "מי יתן טהור מטמא לא אחד"^{נב}, "אחד היה אברהם"^{נג}, אבל יצחק הוא צדיק גמור, צדיק בן צדיק. הגמרא משווה "צדיק גמור" ל"צדיק בן צדיק"^{נד}. יצחק הוא הצדיק העיקרי בין האבות, לכן הגבורה היא הצדיק. כאן ההסבר שלנו, שהחסד הוא הבינוני והגבורה היא הצדיק, הוא נגד ההשקפה הראשונה (בה נדמה שאצל הצדיק העיקר הוא האהבה ואצל הבינוני העיקר הוא היראה), אבל ככה יוצא טוב, ומתאים לסדר הסירוגין שמוסבר כאן. בכל אופן, אפשר להסביר גם הפוך: הרבה פעמים בספרי הקבלה^{נה} – וגם בחסידות, כולל בתניא^{נו} – כתוב שהגבורה מתגלה עוד לפני

הבינוני בתניא. בין בינה לבינוני יש גם קשר לשוני^{לח}. אם כן, חכמה בינה הן צדיק בינוני. אחר כך דעת, שהיא הכח ליחד, "והאדם ידע את חוה אשתו"^{לט}, התקשרות והתחברות^מ. ההתקשרות של הדעת היא התקשרות לצדיק. כמו שאמרנו קודם, כדי להתקשר לצדיק האמת אני צריך לגלות את הנקודה שלו שבתוכי. כמו שאומרים^{מא} שיחידות אצל רבי היא יחוד בין שתי בחינות יחידה שבנפש. כשנכנסים לרבי בבטול אמתי יש מפגש של יחידה עם יחידה, מנחם מענדל עם מנחם מענדל. זהו הכח של הדעת – התקשרות, נישואין – והוא בחינת צדיק.

חג"ת: בינוני צדיק בינוני

אחר כך באים חסד וגבורה, אהבה ויראה. אחד המובנים של גבורה הוא התגברות החסד. אם נלך לפי סדר הסירוגין, לעשות חסד, מודעות של חסד שייכת לבינוני. עבודת החסד והצדקה היא כל אגרת הקדש של התניא. בכלל, הבינוני מהדר במצוות והמצוה העיקרית היא צדקה^{מב}, חסד^{מג}. לכן, אף על פי שהייתי יכול לחשוב שמי שעושה הכי הרבה חסד הוא הצדיק, אבל באמת היהודי הפשוט שעובד קשה ומפריש מהרווח שלו את הצדקה הוא עמוד החסד. לכן, לפי הסדר של הסירוגין החסד הוא דווקא הבינוני. אחר כך, לצדיק שייכת הגבורה – שהוא מתגבר בעבודתו בעוז ותעצומות בעבודה שלו. הוא מתגבר גם בחסד שלו גופא, גם במדת האהבה כאש, שהיא יותר מאהבה כמים^{מד}, גם ב"שמחו צדיקים בהוי"מ^{מה} (הנמשכת מהבינה לגבורה, "אני בינה לי גבורה"^{מז}). בכלל, בין

לח ראה ראב"ע שמות לא, ג.

לט בראשית ד, א.

מ תניא פ"ג.

מא שיחת י"ג תשרי תשכ"ב ס"ב, ושי"ב.

מב תניא פל"ז בשם הירושלמי (פאה פ"ח ה"ח ועוד).

מג ראה גם הטבע היהודי עמ' פה"פ ושי"ג.

מד ראה תניא פ"ג.

מה תהלים צז, יב.

מו משל ח, יד.

מז ראה זהר ח"א רנב, ב.

מח במדבר רבה יח, כא.

מט עקדת יצחק שער סח ובהערה ד.

נ רש"י על בראשית כה, כא.

נא במדבר רבה יט, א.

נב איוב יד, ד.

נג יחזקאל לג, כד.

נד ראה ברכות ד, א דווקא.

נה ראה אריכות גדולה בציון אליהו (לרב סופר) ח"ב ד"ד אותיות טדיז ובמילואים אות יג ושוב שם ח"ד ד"ד אות מא ושי"ג.

נו תניא ספמ"ג.

בגבורה יש שתי בחינות, של צדיק ושל בינוני, גם בתפארת – מדת יעקב אבינו – יש שתי בחינות. מוסבר בחסידות^{טז} ששני השמות יעקב וישראל הם מדרגת הבינוני ומדרגת הצדיק. במושגים של קבלה^{טז}, מדרגת הבינוני שייכת לשני השלישים התחתונים של התפארת (שהם "חסדים מגולים"), שיש בהם מודעות עצמית, ומדרגת הצדיק לשליש העליון של התפארת (שהוא עדיין בגדר "חסדים מכוסים"), שאין בו מודעות עצמית^{טז}. בחסד ובגבורה המדרגה העליונה היא הצדיק והמדרגה התחתונה היא הבינוני, ובסדר שלנו כשלוקחים את המדרגה העליונה מהאחד לוקחים מהשני את המדרגה התחתונה. בתפארת שתי המדרגות מתקיימות בריזמנית, אבל בסדר שלנו אנחנו מתייחסים למדרגה הגלויה דווקא, מדרגת הבינוני.

בכל החג"ת, שכנגד שלשת האבות, זיהינו שתי בחינות – כי האבות הם של כל ישראל, גם של הצדיקים וגם של הבינוניים, ובכל אחד מישראל יש בחינה של כל האבות^{טז} (ורמז: האותיות של אב, א-ב – שעולה ג, כנגד שלשת האבות – רומזות לצדיק ולבינוני, סוג א וסוג ב...). אחר כך, אם חושבים על הדמויות שכנגד הספירות, זה הרבה יותר מובהק – משה רבינו שבנצח הוא צדיק, אהרן שבהוד הוא "שושבינא דמטרוניא"^{טז} שמזדהה עם הבינוניים (אהרן גם עולה ב"פ בינוני) ועל יוסף ודוד המלך כצדיק ובינוני כבר דברנו.

נו"ה: צדיק ובינוני

הרחמים של התפארת הם עדיין בינוני ביחס ל"איהו בנצח"^{טז} – הצדיק הוא מי שנצח לגמרי את היצור, עד כדי שהפך את היצור לטוב. זהו

החסד, שהדעת מולידה קודם כל יראה ורק אחר כך אהבה. אז ההסבר יהיה יותר פשוט – אחרי הדעת-הצדיק מתגלה הגבורה, שהיא מדת היראה של הבינוני, ורק אחר כך מתגלה החסד, שהוא האהבה והשמחה של הצדיק (שמחה, פנימיות הבינה, יכולה להיות גם בגבורה, ענף הבינה, וגם בחסד, הבן הבכור של האמא^{טז}, שהרי אהבה ושמחה הולכות יחד). "אלו ואלו דברי אלהים חיים" – בתוך הגבורה יש את שתי הבחינות, יראה פשוטה של בינוני, שהיא "ראשית העבודה ועיקרה ושרשה"^{טז}, ויראה עליונה ששייכת לכל בחינות הצדיק שהזכרנו, וגם בחסד יש את שתי הבחינות, אהבה פשוטה ("אהבה זוטא") שמניעה גמילות חסדים בפרט, כנ"ל בענין היהודי הפשוט וגומל-החסדים, ומצוות עשה בכלל^{טז} ואהבה עליונה ("אהבה רבה" ועד ל"אהבה בתענוגים" שהיא בפירוש ה"עבודת מתנה" של הצדיקים דווקא, כנ"ל). בכל אופן, ההחלפה הזו בין החסד והגבורה לא תשפיע על שאר הסדר כאן.

בהמשך, התפארת, שפנימיותה רחמים, היא כמו החסד. אמרנו שהבינוני הוא היהודי הפשוט, והסימן הראשון של יהודי הוא רחמן – רחמנים, בישנים, גומלי חסדים^{טז}. כתוב גם שזו עיקר המדה של חתונה. עד החתונה מסתמא היית כבר עם תודעה של חסד, לעשות טוב, אבל לרחם – דבר הרבה יותר פנימי, חסד הוא עדיין מקיף ביחס לרחמים – מתחילים מהחתונה^{טז}. כתוב^{טז} שיעקר היחס בין האישה והאשה הוא רחמים.

צדיק ובינוני בכל האבות

בעומק, כשם שהסברנו שגם בחסד וגם

נז ראה שער הפסוקים בראשית ס"ד (ובכ"ד).

נח תניא פמ"א.

נט תניא פ"ד.

ס יבמות עט, א.

סא ראה יין משמח ח"ג ש"ו בתורה "ישלח דברו וירפאם".

סב שיחות הר"ן רסד. ראה באהלי צדיקים עמ' קפב

ערה טו, וש"נ.

סג לקו"ת בלק ד"ה "לא הביט" וביאורו.

סד ע"ח של"ח פ"ג (מ"ת).

סה ראה הטבע היהודי מאמר "המודעות העתידית" ומודעות טבעית מאמר "בכל לבי דרשתך".

סו ראה תו"א ריש וזארא (ובכ"ד).

סז זהר ח"ג כ, א (ברע"מ); נג, ב; ערה, ב.

סח ע"ח שער הכללים פ"א. ובכ"מ.

אותה ברצינות, ולא מתיימר לעבודות שאינן שייכות לדרגתו).

אחר כך, כמו שאמרנו, סתם צדיק הוא יסוד וסתם בינוני הוא מלכות.

סיכום

אם כן, הסדר של בינוני-צדיק הולך לסירוגין בכל הספירות הפנימיות:

אמונה	חכמה
בינוני	צדיק
תענוג	דעת
צדיק	צדיק
רצון	חסד
בינוני	בינוני (צדיק)
בינה	נצח
בינוני	צדיק
גבורה	יסוד
צדיק (בינוני)	צדיק
תפארת	מלכות
(צדיק) בינוני	בינוני

כמה אותיות יש במלה 'בינונים'? 7. כמה כמה בינונים יש בפרצוף שלנו? 7. כמה אותיות יש ב'צדיקים'? 6. כמה צדיקים יש פה? 6. יש ששה צדיקים ושבעה בינונים – ששת הצדיקים משוורים בתוך שבעת הבינונים. כמה עולה ז"פ **בינוני תמימות** (896). אם יש מדה אחת עיקרית של הבינוני – שאחת הספירות שלו היא ההוד, שפנימיותה התמימות – זו תמימות, בינוני הוא יהודי תמים. כמה עולה ו"פ **צדיק? פעמיים ברית**. כל שלשה צדיקים שוים **ברית**, היסוד, עיקר מדת הצדיק, "צדיק יסוד עולם".

הנצחון של הנצח. לכן יש את האות **צ** בתוך נצח – נצח היינו "נח איש צדיק"^ט, נח עם צדיק באמצע.

הוד הוא היהודי הפשוט – הוד לשון יהודי – הבינוני של התניא. למדת ההוד שייכת ההכנעה^ל, שהיא מדה עיקרית אצל הבינוני, וגם התמימות-הכנות שצריכה לאפיין אותו (כשהוא יודע בתמימות מה עבודתו, עושה)

סט בראשית ו, ט.

ע. ראה מגיד מראשית אחרית עמ' קו.

הלומד על מנת לעשות | צידה לדרך

- ◆ כל מנחם-מענדל הוא "דור רביעי" לרמ"מ מויטבסק, בעל פרי הארץ, שהכין את הגאולה בעליה לארץ.
- ◆ אחרי ג' תמוז קל יותר להתקשר כי בכל אחד יש בגלוי ניצוץ של הרבי.
- ◆ התניא – התורה שבכתב של החסידות – כולל את עבודת הבינונים ואת עבודת הצדיקים.
- ◆ בבינוני ניכרות יותר מעלות היהודי הפשוט – אמונה פשוטה ומסירות נפש.
- ◆ ההתקשרות לצדיק היא מתוך זיהוי נקודת הצדיק בתוכי – יחוד יחידה שבנפש עם יחידה שבנפש.
- ◆ הבינוני מהדר במדות החסד והרחמים היהודיות והצדיק הוא מי שמתגבר בעבודתו.
- ◆ עד החתונה אפשר לעשות חסד – אבל לרחם באמת מתחילים מהחתונה.
- ◆ עבודת האבות שייכת לכל אחד ואחת מישראל – לכן בכל אחד מהאבות יש צדיק ובינוני.

פרקי אבות

פרק א', חשנה א'

תורה מסיני

מֹשֶׁה קָבַל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּמִסְרָהּ לַיהוָשֻׁעַ,
וַיהוָשֻׁעַ לְזִקְנִים, וְזִקְנִים לְנָבִיאִים,
וְנָבִיאִים מִסְרוּהָ לְאַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוּלָּה.

"מסיני" פירש הברטנורה "ממי שנגלה מסיני". והוסיף התוספות יום טוב "ושם כשנגלה בסיני קבלה בכללותה ופרטיה ודקדוקיה... מה שעתיד תלמיד ותיק לחדש הכל קבל משה". ומוסבר ש"משה קבל תורה" היינו במיוחד מדור שבעל פה, המקובלת ממשה ונמסרת הלאה מדור לדור (תורה לשון הוראה, והוראת התורה הלכה למעשה מתפרשת דווקא בתורה שבעל פה). ושואלים המפרשים, מדוע נאמר "מסיני" ולא מהקב"ה? ואם בא להודיע את מקום קבלת התורה היה לו לומר "בסיני"? בפשטות, הלשון "מסיני" היא על פי הפסוק "ה' מסיני בא", וכלשון חז"ל בכל מקום "הלכה למשה מסיני", אך עדיין צריך ביאור. ומהפירושים העיקריים שנאמרו בזה:

א. התבודדות: משה קבל את התורה "מצד התבודדותו וישיבתו בהר ארבעים יום וארבעים לילה". את הפירוש הזה יש לכוון כנגד הכתה, מקום הבדידות שאינה נתפסת ומושגת (עד

לראש העליון של הכתה, "רישא דלא ידע ולא אתידע", שבו נמצא "חביון עוז העצמות", מי שנגלה בסיני).

ב. ענוה: מהר סיני לומדים את מדת הענוה, כדברי חז"ל שהתורה ניתנה על הר סיני מפני הענוה שבו, וכן משה קבל את התורה "מחמת היותו עניו כמו סיני"², "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". את הפירוש הזה יש לכוון כנגד החכמה, שפנימיותה הבטול (חכמה אותיות **כח מה**), מדת משה רבינו שאמר "ונחנו מה". זהו שרש משה "מן המים משיתהו", בטל במי החכמה.

ג. זכוך: משה זכה לתורה מחמת הזדככותו בהר סיני, "ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה". זהו "מסיני" – "מפני שעמד שם בהר 'למרק אכילה ושתיה שבמעיו לשומו כמלאכי השרת'... והיא שעמדה לו לקבלת תורה שבעל פה". כך הזדכך משה ונעשה כמלאך, עד שהוצרך לפרוש מן האשה (בהיותו "בעלה דמטרוניתא", 'נשוי' לשכינה, "כלת משה"). פירוש זה שייך לבינה, "משה זכה [לשון זכוך] לבינה" – בטול בחכמה וזכוך בבינה מצד הגוף-הכלי (החכמה היא "חיוהי", האור, והבינה "גרמוהי", כלים).

מכל מקום, המלה "מסיני" קובעת מקום לעצמה במשנה, ולפי הפשט היה אפשר גם לומר "משה קבל תורה ומסרה ליהושע". ממילא ראוי לחשב את המלים **משה קבל תורה ומסרה ליהושע** = 1820, מספר הופעות שמות הוי' בתורה = **סוד פעמים הוי' (יד פעמים סיני)**!

ב שושנים לדוד. וכיו"ב בפתח עינים, עבודת ישראל, תפארת ישראל.
ג לחם שמים.

נערך ע"י יוסף פלאי.
א מרכזת המשנה.

קול שמחה

פרשת פינחס

תחיית המתים

הנשמה וחזרה: יצחק אבינו כשנעקד על גבי המזבח פרחה נשמתו¹ (ואז נטמן בגן עדן שלש שנים²). ומבואר בדברי האר"י שתחילה היתה ליצחק נשמה מ"עלמא דנוקבא" (ולכן לא היה יכול להוליד) ובעקדה שפרחה נשמתו קיבל נשמה של דכורא! כמובן, יש קשר מובהק בין יצחק לפינחס, שניהם במדת הדין, וכן "פינחס כמנין יצחק"³. ועל כל ישראל במתן תורה נאמר "כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה יצתה נשמתן של ישראל. שנאמר 'נפשי יצאה בדברו'... הוריד טל שעתיד להחיות בו מתים והחיה אותם"⁴.

שלשת אלו מכוונים באופן מובהק כנגד חסד-גבורה-תפארת:

יצחק אבינו מצד הגבורה, "פחד יצחק". ביתר ביאור: בדרך כלל הדכורא שייך למדת החסד ("זכר חסדו") והנוקבא למדת הדין. מדתו העצמית של יצחק היא הגבורה, ומטעם זה גופא הוא היה בתחילתו מעלמא דנוקבא, שכן "בניין המלכות [נוקבא] מן הגבורות", דהיינו "גבורה שבגבורה". אך בעקדת יצחק התכלל יצחק עם מדת אברהם (עקדה לשון חיבור והתכללות), "חסד לאברהם", "אברהם אהבי", וכך נעשה

כתוב בספר קול שמחה: במדרש רבה "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו. לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום". נראה פירושו, הדנה שכר המצוה בהאי עלמא ליכא, ואיך היה נתינת ברית שלום לפינחס בעולם הזה עבור מצות קנאתו וכו'. רק דאיתא במדרש שבשענה שהרג פינחס לזמרי פרחה נשמתו, והקב"ה החזירה לו ברוב רחמיו. נמצא, לפי מעשה פינחס שפרחה נשמתו ממנו, היה ראוי ליקח שכר. ואם הקב"ה השיבה לו ברוב רחמיו, מכל מקום לא יפסיד הטובה שהיה ראוי לו, דהיינו לקיחת השכר. ולזה אמר המדרש, בדין הוא שיטול שכרו, פירוש, אף בעולם הזה. לכן אמור, הנני נותן לו את בריתי שלום.

לפינחס היתה מסירות נפש שהתקיימה בפועל ממש, כאשר פרחה נשמתו והקב"ה החזירה לו (ככתוב בזהר⁵). לכן מגיע לו שכר בדין, אע"פ ש"שכר מצוה בהאי עלמא ליכא"⁶, כיון שהוא כבר הגיע לעוה"ב, זמן קיבול השכר ("היום לעשותם, למחר לקבל שכרם"⁷), וגם כאשר חזר לעוה"ז אין לו להפסיד את הטובה.

יצחק, ישראל, פינחס

יש עוד שני מקומות מובהקים בהם פרחה

ד פרקי דר"א פל"א.
ה ילק"ש בראשית קט. חזקוני בראשית כב, יט.
ו ספר הליקוטין פרשות וירא וחיי שרה, ועוד.
ז זהר ח"ג רלז, ב.
ח שבת פח, ב.

נערך ע"י יוסף פלאי.
א זהר ח"ג ריז, א.
ב קידושין טל, ב.
ג עירובין כב, א.

שבע המדות לפי הסדר¹). זהו טל-תחיה שהוא טל תורה, "כל העוסק בטל תורה טל תורה מחייהו"² (ואילו אצל יצחק ופינחס לא נאמר שחיו על ידי טל).

למות ולחיות מחדש

למות ולחיות מחדש הוא בסוד "פושט צורה ולובש צורה". במיתה נפשטת הצורה הקודמת, ואז ניתנת צורה חדשה. אצל יצחק אבינו, פושט צורה מבחינת נוקבא, ואז לובש צורה להיות דכורא. אצל פינחס, פושט צורה מהיותו ישראל ולובש צורה של כהן ("לא נתכהן פינחס עד שהרגו לזמרי"³). ואצל ישראל במתן תורה – פושט צורה מבין-תמותה ולובש צורה של חיים נצחיים, שהרי "לא קיבלו ישראל את התורה אלא כדי שלא יהא מלאך המות שולט בהן"⁴ (לולא חטא העגל שאז "חזרה זוהמתן"). זהו מעבר מיש לאין וחזרה ליש. "פושט צורה" היינו בטול במציאות, מצד החכמה, "החכמה מאין תמצא". "לובש צורה" מצד הבינה, המציירת את החכמה בבחינת יש (כרמוז בניקוד צירה בבינה, לשון צורה), כאשר מצד היש החדש של הבינה באה שמחה של מצוה ("אם הבנים שמחה". חכמה בטול במציאות ועוד בינה שמחה של מצוה = 1560 = ס פעמים הוי' = י פעמים יוסף).

יצחק "חסד שגבורה" (אברהם שביצחק), נשמה מעלמא דדכורא. אז הגבורה של יצחק נעשתה "כאיש גבורתו" ויכל לשאת אשה ולהוליד, נָבַר בגבורה.

פינחס שייך כאן דווקא לקו החסד. אמנם המעשה שלו היה בעיקר מצד הגבורה, אך תמורת זה הוא זכה ל"ברית שלום", ו"ברית כהונת עולם" – הוא התכהן, נעשה כהן איש חסד (כמו הסבא אהרן הכהן, "אוהב שלום ורודף שלום"). על הכהן נאמר "עֲבַדְתָּ מִתְּנָה אֶתְּךָ פְּהִנְתְּכֶם"⁵, מתנת הכהונה שפינחס זכה בה כעת. בפנימיות, זוהי דרגת "אהבה בתענוגים" – "להתענג על ה' מעין עולם הבא", מתנה של אהבה מצד החסד (חסד ה' שנותן מתנה כזו, וכן מדת החסד של הזוכה לאהבה, פנימיות החסד). המדרגה של "אהבה בתענוגים" היא אהבה ככסף (כיסופים), תענוג מורגש, אך מעליה יש "אהבה עזה" נעלית, "כמעלת הזהב על הכסף" (שאו התענוג אינו מורגש כלל)⁶.

בני ישראל שפרחה נשמתם במתן תורה – שייך לתפארת, בחינת התורה "עמודא דאמצעיתא". על הטל שבו החייה הקב"ה את נשמתם נאמר "יִחְיֶיךָ מִתְּיָדְךָ נִבְלָתִי יְקוּמוּן הִקְיִצוּ וְרָנְנוּ שְׂכָנֵי עִפְרָיִם טַל אֹרֶת טַלָּךְ וְאָרְץ יִשְׂרָאֵל תִּפְיֵל"⁷ – טל שייך לתפארת (בשבעת המשקים: מים יין טל חלב דם שמן דבש, כנגד

ט במדבר יח, ז.

י תניא פ"ד.

יא ראה תניא פ"ב.

יב ישעיה כו, יט.

יג מים חסד יין גבורה טל תפארת חלב נצח דם הוד שמן יסוד דבש מלכות = ז פעמים אמת (הערך הממוצע של כל זוג)!

יד תקוני זהר יב, א.

טו זבחים קא, ב.

טז עבודה זרה ה, א.

מלכות ישראל

תיקון המדינה

צָרוֹר אֶת הַצּוֹרְרִים

במלחמה דומה "וְכָל עֵץ טוֹב תִּפְּלוּ וְכָל מַעֲיָנֵי מַיִם תִּסְתַּמּוּ וְכָל הַחֲלָקָה הַטּוֹבָה תִּכָּאָבוּ בְּאַבְנֵים"¹. גם היום, אין להסס לפגוע בתשתיות של האויב, כדי להשיב לו כגמולו ולא לך אותו להיכנע! למשל, לנתק את המים והחשמל לכפרים עוינים המהווים חממה למחבלים, וכיו"ב.²

ג. בעל אור החיים מפרש: כיון שהמדינים החטיאו את ישראל בזנות, ראשית התיקון הוא לשנוא-לצרור את המחטיאים, כדי להתנתק נפשית מהזנות המושכת ומפתה – זוהי הקדמה הכרחית לפני היציאה למלחמה עצמה (וזה גם הטעם להשחתת העצים, כדי לא לקבל כל הנאה ותחושת ערבות). בהרחבה, התוקף המוסרי להלחם באויבי ישראל נובע מהקדושה והצניעות שלנו. ככל שנתחזק ב"שמירת הברית", נתרחק מזנות ועריות (המצויים לרוב ב"תרבות המערבית" הירודה) – כך יהיה לנו את העוז והתוקף להלחם באויבי ישראל ולנצח, כמו שהובטחנו "כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מִתְּהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִחֲנֶה לְהַצִּילֶךָ וְלָתֵת אִיִּבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מִחֲנֶה קְדוֹשׁ [קְדוּשַׁת הַמַּחֲנֶה, בַּמִּיּוּחַד בַּהֲתַרְחַקוֹת מִגִּלּוּי עֲרִיּוֹת] וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דָּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ"³.

לפגוע בראש

במלחמת מדין נאמר "וְאֵת מַלְכֵי מִדְּיָן הֲרֹגוּ עַל חֲלָלֵיהֶם אֵת אַוִּי וְאֵת רְקֹם וְאֵת צוּר וְאֵת חוּר וְאֵת רַבֵּעַ חֲמִשֵּׁת מַלְכֵי מִדְּיָן וְאֵת בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר

אחד מגדולי ישראל המופלאים הוא רבינו חיים בן עטר, "אור החיים הקדוש", שיום ההילולא שלו חל בתאריך ט"ו בתמוז. זכותו תגן עלינו. מתוך פירושו 'אור החיים' על התורה, נלמד כמה עקרונות אותם ראוי ליישם כיום במלחמה עם אויבי ישראל:

בפרשת פינחס (אותה קוראים בסמיכות לט"ו בתמוז) אמר הקב"ה למשה רבינו "צָרוֹר אֶת הַמִּדְּיָנִים וְהִקִּיתֶם אוֹתָם. כִּי צִדְרִים הֵם לְכֶם בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר נָפְלוּ לְכֶם עַל דָּבָר פְּעוֹר וְעַל דָּבָר כְּזָבִי בַת נְשֵׂאֵי מִדְּיָן אֲחֵתָם הַמְּכָה בְיוֹם הַמַּגִּפָּה עַל דָּבָר פְּעוֹר"⁴. לציווי "צרוה..." והכיתם" יש כמה פירושים, וכולם נוגעים אלינו:

א. "מכאן אמרו חכמים, בא להרגך השכם להרגו"⁵ – כיון שהם צוררים עליכם להקדים ולצאת למלחמה! הלקח לימינו פשוט וברור: אל תמתין שהאויב יבוא אליך, צא אליו והכה בו!
ב. במלחמה רגילה נאמר "לא תשחית את עצה"⁶, אך במלחמה זו בצוררים יש לפגוע בתשתיות, "חבלו אילנותיהן"⁷, כדברי הנביא

המשך בעמ' 31 <<

ה מלכים ב ג, יט.
ו וראה ספר עמוד הימיני סימן טז, שיש ללמוד ממלחמת מדין לימינו "שיש מקום לפעולות תגמול ונקם נגד צוררי ישראל... ואין שום חובה להמנע מפעולות תגמול מחמת חשש שיפגעו בזה חפים מפשע כי לא אנו הגורמים, כי אם הם עצמם ואנחנו נקיים".
ז לגבי פגיעה בעצי מאכל ממש, יש להתייעץ עם פוסק הלכה.
ח דברים כג, טו.

נ ערך ע"י יוסף פלאי, מתוך שיעור ט"ו תמוז תשע"ד.
א במדבר כה, יד.
ב במדבר רבה כא, ד. וכן בתנחומא. וראה מאירי סנהדרין עב, א "והתורה אמרה הבא להרגך השכם להרגו והיכן אמרה פירושה במדרש תנחומא מצרור את המדינים כי צוררים הם לכם ולשון צוררים ר"ל מתמידים להצר לכם ומענתה הצרו להם אחר שדעתם להצר לכם".
ג דברים כ, יט.
ד במדבר רבה כא, ו.

הסיפור החסידי

רבי שלמה מקרלין | ולא יחטא

רבי שלמה הלוי סג"ל נולד בשנת תצ"ח לאביו רבי מאיר. היה תלמיד מובהק למגיד ממעזריטש ורבי אהרון מקרלין, ומראשי החסידות בליטא. נודע כבעל מופת מופלא, אך רגיל היה לומר כי "המופת הגדול ביותר הוא להכניס לתוך לבו של ישראל שפע קודש, שיהיה ביכולתו להתפלל לה' יתברך". רבי שלמה תבע בחריפות אהבת ה' ויראתו בעת למוד התורה, וידידו אדמו"ר הזקן אמר עליו כי "הוא חי טפח מעל הקרקע". לאחר פטירת רבי אהרון מקרלין בשנת תקל"ב מילא את מקומו בקרלין, ובי"ז בתמוז תקנ"ב, בהיותו בן 52, נורה ברגלו על ידי קוזאק בזמן קבלת שבת. לאחר פציעתו סיפר שנגזרה גזירה קשה על מחצית מעם ישראל, אך הוא הסכים להיות כופר נפשם. הצדיק מסר את נפשו ומת על קידוש ה' לאחר חמישה ימים, בכ"ב תמוז.

עמד ואמר: כתיב, "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא!" והוא החזיק אותי כל ימיו! אמרו לי בפמליא של מעלה: וכי מה? זהו תירוץ על כריתות ומיתות ב"ד וכדומה? וענה הקרלינער: הלוא כתיב "אין אדם צדיק בארץ וכו' ולא יחטא". ואם נמצא איש צדיק אשר באמת לא יחטא, מה זה שלא יהיה לו דעה על דיני עולם הבא? אדרבא! יראו המלאכים שצדיק הוא גבוה מהם, ויש לי דעה לבטל הדינים! והציל אותם מהעונשים.

[כתבי ר"י שו"ב, עמ' רפ"ז]

הנקודה הבולטת ביותר בסיפור הזה, היא הטוטאליות של רבי שלמה. הטוטאליות הזו משויכת בחסידות ל"עולם התהו", שם כל תכונה אלוקית חתרה למימוש בלעדי בעולם, בלא נתינת מקום למידות אחרות. אצל רבי שלמה מדובר היה במסירות נפש לעבודת ה', שלא הותירה מקום בנפשו לדאגה פשוטה לאשתו וילדיו.

עולם התהו המקורי נשבר ובטל, ולעולמנו זה שייכת דרך התיקון והשילוב בין מידות שונות. אך ישנם יחידים, כרבי שלמה מקרלין, שהתהו

קודם התמנותו לרבי, היה רבי שלמה מקרלין עני גדול. פעם אחת ילדה אשתו, ולא היה לו אפילו עצים לחמם הבית. והוכיח אותו רופא אחד, והתקוטט עמו: למה אינו רואה כלל לביתו? אמר לו: מה אעשה שאין לי? אמר לו הרופא: אני אתן לך. וקבל עליו, ונתן לו כל הצטרכותו (ואני שמעתי: אדום בכל שבוע), עד אחר שנתמנה למנהיג. ואחר כך נכנס הרופא אצלו, ואמר לו: וכי היושר כן?! עתה שאינכם צריכים לי, לא תקבלו ממני מאומה? ופעל שיקבל ממנו תרנגולת לכל שבת, וכן עשה [כלומר, שהביא תרנגולת לבית הרב]. והרופא היה מתנהג על פי דרכו מאד, ולא מנע מכל תאוותיו מאומה. ואחר כך נחלה הרופא ונפטר לעולמו, וצוה הקרלינער, כי בעת שישאו את הרופא לקברו יקראו אותו להלוויה.

וקראו אותו, והלך קודם המטה עם שרביט [מקל הליכה], ונענע אותו הילך והילך כאילו מגרש למי, עד שבא להבית עלמין. שם תקע הקרלינער מקלו ונשען עליו, ועמד כך משך זמן. אח"כ אמר: כשבא לעולם העליון, באו החיצונים כידוע, והוא

דואג להם, לקח את גרזנו וקם על רבי שלמה לרוצחו נפש! רק כשפגש בו ממש, רגע לפני הרצח, הצליח רבי שלמה להפוך את ליבו והוא נעשה תומך נלהב במשפחת הצדיק.

ההתבוננות הזו מתרצת קושיה גדולה על הנהגתו של רבי שלמה. מסירות נפש – ניחא, אבל ניתן לעבור על ציווי התורה ולהתעלם מהאשה והילדים?! הרי הקב"ה ברא את העולם על מנת ליישב אותו ולהתנהל בגבולותיו? אך לפי דברינו, העניין מובן, רבי שלמה היה בטוח שבסופו של דבר יסתדר הכל, והוא ימצא את השליח המתאים כדי לדאוג דרכו למשפחתו.

כפי שהזכרנו קודם, גם פטירת הרופא מדין שמים היא פעולה מובהקת של חסד. לדברי חז"ל, זהו עיסוקו של אברהם אבינו עצמו בעולם האמת – לגמול חסד עם נשמות הרשעים ולהוציא אותם מהגיהנם. הבעל שם טוב ותלמידיו הצדיקים, שהיו כולם אנשי חסד, התמחו בכך במיוחד: החוש הייחודי שלהם, והתענוג הגדול שלהם, היה לחשוף איך "ועמך כולם צדיקים" הפטורים מדין גיהנם. גם כאן ישנו תהו, פריצת גדרי התורה כביכול, אך זהו תהו מתוק ואוהב – השואב את כוחו דווקא משמירת התורה המוקפדת של רבי שלמה מקרלין.

שבנפשם מכוון אותם לעבודה באופן שפורץ את גדרי העולם. הקרלינער היה צדיק של תהו ושל גבורה, ולכן הצד הבורע והקשה באישיותו מודגש יותר. אך מצד שני קיים בכך צד של חסד בלתי מוגבל – שמתבטא במסירות נפשו על עם ישראל (ראה לעיל, בתולדות חייו) וגם בלהיטות שלו לתת צדקה. כך מסופר, כי פעם אחת מנעו ממנו הגבאים לתת סכום גדול לצדקה, וכשנודע לו הדבר התעלף מרוב צער.

כפי שאפילו הצדיק התהי"ו וה"גבורתי" ביותר הוא למעשה אדם מלא חסד אלוקי, גם בסיפור זה עצמו (שלכאורה כולו תהו בוער), ניתן להבחין בפנים של חסד: ההתמסרות של הרופא למען משפחתו של הצדיק, והתמסרותו של הצדיק להחזיר טובה לרופא. נדגיש, כי אף אם נראה שהפרט הראשון הוא נחלתו של הרופא בלבד, וודאי באה בעקיפין מהשפעת החסד של הצדיק עצמו! זאת משום שהצדיק הוא יסוד העולם, וכל מעשה הנקשר בצדיק בעצם משתלשל ממנו. במודע או שלא במודע, פעל רבי שלמה את המהפך ביהודי שמולו.

לפי גרסאות מסוימות של הסיפור, הדבר מודגש אף יותר: על פיהו, לא היה זה רופא שראה את מצב המשפחה, אלא קצב. כשהבין כי אב המשפחה יושב כל היום בבית המדרש ואינו

מכללת 'תורת הנפש'

בנשיאות הרב יצחק גינזבורג שליט"א, פותחת את המחזור ה-17 בתוכנית לימוד חד-תלת שנתית של הנכשרה מקיפה בתחומי הייעוץ והעזרה הנפשית. כי בשביל לעזור באמת, צריך להכיר את סודות הנפש מתוך המקורות העמוקים והצלולים ביותר. **בואו ללמוד לפתור את האתגרים החדשים באמצעות שפה עתיקה של פנימיות התורה, החסידות והקבלה!**

נפתחה ההרשמה לשנת הלימודים תשפ"ד

הלימודים ייפתחו בירושלים, תל אביב, רחובות וכוזום. מסלולים נפרדים לגברים ונשים | אפשרות מימון לעובדי הוראה.

לפרטים
והרשמה:
02-5662323
או סרוקו את הברקוד <<

יום פתוח

בואו להכיר את מכללת 'תורת הנפש'!
יום עיון פתוח בהשתתפות מרצי המכללה יתיקיים ביום רביעי ר"ח אב 19/07 בשעה 18:00 במרכז 'חיבה', ירושלים.

תורת
הנפש

ללמוד
לייעץ

לשנות
באמרת!

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

מה ה' רוצה ממני?

לאחרונה עברתי תאונה שברוך ה' ניצלתי ממנה בנס. אני מרגיש שקצת קשה לי להתאושש מהחוויה הקשה ולחזור לשגרה וכך גם אשתי. מעבר לקושי בתפקוד, אנחנו מנסים להבין מה ה' רוצה מאתנו. נשמח לברכה ולהכוונה.

מענה:

ה' רוצה שתכירו ושתודו על הנס הגדול שהיה ב"ה. עם התבוננות זו ניתן להתאושש ולחזור לתפקד כרגיל ועוד יותר טוב מקדמא דנא, מכח בעל הנס.

כמובן שעליכם לתמוך אחד בשני ולנסות לשמוח ולשמח אחד את השני, להראות שאחד מכיר בקושי של השני ומודה לו על התמיכה והעזרה. הסימן המובהק שההודיה אמיתית היא השמחה – "מזמור לתודה", "עבדו את ה' בשמחה" ("בינה [שמחה] עד הוד אתפשת").

ודאי אתה יכול גם למצוא מישהו שאתה מרגיש איתו בנח כדי לדבר ולעבד את מה שעברת. בכלל כל אחד ואחת צריך משפיע/ה. שתבשרו בשורות טובות בכל. העיקר למקד את המחשבות על העתיד הטוב ולא על העבר...

היחס לאצ"ל וללח"י

אני מלמדת עכשיו את כתתי על המחתרות. האם נכון לשבח את המחתרות ולומר שהלח"י והאצ"ל פעלו כראוי? האם אפשר להשמיע לתלמידות שירי מחתרות כדי שיכירו טוב יותר את הנושא?

מענה:

לגבי המחתרות, יש התבטאות מאד חזקה של הרבי הקודם של הזדהות עם הבחורים של האצ"ל והלח"י שפועלים במסירות

נפש ממש [לצד דיבור על הצורך לחזקם ולקרבתם לתורה ולקיום מצוות מעשיות] ולאמר להם "תחזקנה ידיכם". ברור שפעולותיהם היו גורם עיקרי ב'גירוש' הבריטים מן הארץ (לגבי קום המדינה בכלל, יש דורשים ויש דורשים, בקרב היהדות החרדית לדבר ה'. היו צדיקים גדולים שראו בזה דבר טוב, לפחות בממד הגשמי, הגם שיש בזה גם צד של 'בדיעבד' ופספוס מלהביא את המשיח, שכן היתה אז עת רצון).

כאשר את מלמדת על המחתרות, צריך להדגיש בעיקר את 'ברית החשמונאים', החבר'ה הדתיים, שהיו עם תודעה חזקה מאד של קדושה וקיום ייעודי התורה. כדאי ללמד מתוך הספר 'דור ודור'. בנוגע לשירים, יש ללמד שירים רק אם יש להם תוכן ברור של אמונה בה' ובתורה (יש את ההמנון של 'ברית החשמונאים').

איך א'נינחם

מעשה? הרי הוא לא היה היחיד שראה את המתחולל! בתורה רק נאמר "וירא פינחס". כלומר, משהו שראה פינחס גם לו לקום ולפעל. מה היה הדבר שראה הוא ולא ראו האחרים? לשאלה זו מביאים חז"ל שלשה הסברים שונים, שמכל אחד מהם אנו לומדים מסר יחודי.

ראו אנללל ונכר רכככ
נניח שאני הולך ברחוב, שקוע במחשבות על פארק המים אליו נסע השבוע, ומזוית העין אני מבחין בשני ילדים שרבים ביניהם. אני רואה ולא רואה אותם. כלומר, בעינימי אני אכן רואה אבל לא ממש מתחשק לי להתערב ולכן אני לא כל כך שם לב לארוע. אבל יש מי שיעבר באותו המקום ולא יוכל להתעלם. המריבה ממש מציקה לו והוא מרגיש שמטל עליו לעשות משהו כדי לפתור את הסכסוך.

חז"ל אומרים כי פינחס "ראה

בסוף הפרשה הקודמת מופיע ספור מזעזע. בנות מואב, בעצתו של בלעם הרשע, מפתות את בני ישראל להתחבר אליהן ואף לעבד אתן עבודה זרה ולמרבה הצער הן מצליחות. מגדיל לעשות זמרי, נשיא שבט שמעון, שלא מתבייש לעשות זאת ברשות הרבים לעיני כל העם. אל מול עזות פניו של זמרי עומדים נדהמים ונבוכים אף ראשי העם ולא עושים דבר. כאלו שנטלה מהם יכלת התגובה המתאימה.

אנ רכככ ונכר?

ואז מופיע פינחס. הוא מסכן את עצמו, ומול כלם לוקח את היזמה לידים ומקנא לה' – במפת רמח אחת הוא הורג את זמרי ואת כזבי בת צור המדינית. המגפה נעצרת, ועל מעשה גבורה זה מקבל פינחס מאת ה' הבטחה מיוחדת – "הנני נותן לו את בריתי שלום".

מה מניע את פינחס לקום ולעשות

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

לא מספיק 'נוגע' לה. כְּאִשֶּׁר מְשֵׁהוּ בּוֹעֵר לִי, בְּרוּרָה לִי הַנְּחִיצוֹת בַּפְּעֵלָה הַנִּדְרָשֶׁת כְּשֶׁמֶשׁ בַּצְּהָרִים. אֲנִי קָם וְעוֹשֶׂה.

לְפִי פְרוּשׁ זֶה, לֹא נִגַּשׁ פִּינְחָס אֶל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ לְשֶׂאל אוֹ לְקַבֵּל עֲצָה. בְּרוּרָה הִיא לוֹ שֶׁזוֹ תַּהִיָּה גַם דַּעַתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ. הֵיחָכְנוּ שֶׁהַהֶפְקָרוֹת תַּחֲגֹג בְּרֹאשׁ חֻצוֹת תּוֹרָה חֲלוּל הַשֵּׁם וְאֲנִי אֲשֶׁב בַּמְקוֹמִי וְלֹא אֶעֱשֶׂה דְבָר?! עַל מִצְבֵּימָם כְּאִלּוּ נֶאֱמַר בַּמִּפְדָּשׁ כִּי "בַּמְקוֹם שֵׁשׁ חֲלוּל הַשֵּׁם אֵין חוֹלְקִים כְּבוֹד לְרַב". מִי שֶׁרְגִישׁ לְכַבּוֹדוֹ שֶׁל ה' אֵינוֹ מְסַגֵּל לְעַבֵּד בְּשִׁתִּיקָה וּמַגִּיב עַל כֶּף בְּחָרִיפוֹת. פִּינְחָס רוֹאֵה חֲלוּל הַשֵּׁם.

רְאֵה אֶת כְּאִלּוּ

אֲבָל יֵשׁ פְרוּשׁ נוסף וְהוא הַעֲמֵק בְּיוֹתֵר. כָּלֵם רוֹאִים אֶת הַמַּגִּפָּה הַמְשִׁתּוֹלְלֶת בָּעַם, אֲבָל פִּינְחָס רוֹאֵה עוֹד דְּבַר שְׂאֲחָרִים לֹא רוֹאִים. הוּא רוֹאֵה מָה עוֹמֵד מֵאַחֲרֵי הַקְּלָעִים שֶׁל הַמַּגִּפָּה. מִכַּת הַמּוֹת הִיא רַק הַמְקַל הַמְשִׁמֵּשׁ אֶתוֹת לְמִסַּר אוֹתוֹ מִבְּקֵשׁ ה' לְהַעֲבִיר אֵלָיו. זוֹ לֹא הַמַּגִּפָּה, זֶה הַמְלֶאךָ שֶׁמִּכָּה בָּעַם.

וְהַעֲקָר, פִּינְחָס רוֹאֵה מִמֶּשׁ בְּצוּרָה מוֹחֲשִׁית שֶׁהַדְּבַר תְּלוּי בּוֹ. בְּחוּשׁ מִיחָד שֶׁל אֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל וְרִגִישוֹת רַבָּה לְכָל יְהוּדֵי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁבְּרִגְעַת שִׁיקוֹם מִיִּשְׁהוּ וְיַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה – יוֹסֵר חֲרוֹן אַף ה' וְהַמַּגִּפָּה תִּעָצֵר בַּמְקוֹם. הַלַּהֲטָה לְהַצִּיל יְהוּדֵי הוּא זֶה שְׁבוּעַר בְּעֲצָמוֹתָיו.

מַעֲשֶׂה וְנוֹכַח הַלְכָה". הוּא נֹכַח שֶׁמֶשֶׁה רַבֵּינוּ עֲצָמוֹ לְמַד אוֹתוֹ, כִּי הַהֶלְכָה בַּמְקָרִים כְּאִלּוּ הִיא "קְנָאִים פּוֹגְעִים בּוֹ". כְּלוּמָר, דִּינוֹ מוֹת, אִךְ לֹא בַּמִּשְׁפָּט מְסַדֵּר שֶׁל בֵּין דִּין, אֶלֶּא דִּינוֹ מְסוּר לְמִי שֶׁנוֹכַח בַּמְקוֹם הָאָרוּעַ וּבִלְבוֹ חֵשׁ זַעַם וְעֵלְבוֹן עַל הַמַּעֲשֶׂה הַחֲמוּר. פִּינְחָס נִגַּשׁ לְמֹשֶׁה רַבֵּינוּ וְשׂוֹאֵל אוֹתוֹ: לָמָּה לֹא עוֹשִׂים כְּלוּם? אַתָּה הָרִי לְמַדְתָּ אוֹתָנוּ כִּי צָדִיק יֵשׁ לְנַהֵג. הֲאֵם לֹא לְמַקְרָה מְסוּג זֶה הִיָּתֵר הַכּוֹנֵן?

וְמָה עוֹנֶה לוֹ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ? הוּא מְגַלְגֵּל אֵלָיו אֶת הַכְּדוּר בַּחֲזָרָה, וְעוֹנֶה לוֹ "קְרִינָא דְאַגְרָתָא אִיהוּ לִיהוּי פְּרוֹנוֹקָא" [קְרִינָא דְאַגְרָתָא הוּא יְהִיָּה הַמְבַצֵּעַ]. מֹשֶׁה רַבֵּינוּ מְכַבֵּד אֶת פִּינְחָס לְקִיָּם אֶת הַהֶלְכָה שֶׁנֶּעֱלָמָה מֵעֵינָיו וּפִינְחָס הוּא זֶה שֶׁהַזְכִּיר לוֹ אוֹתָהּ. בְּרִגְעַת שֶׁמְקַבֵּל פִּינְחָס מִמֹּשֶׁה אֶת הָאוּר הַיֶּדֶק הוּא קָם וְעוֹשֶׂה אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַמְתַּבַּקֵּשׁ. פִּינְחָס רוֹאֵה אֶת הַצְּרוּךְ לְקִיָּם אֶת הַהֶלְכָה הַמְתַּאִימָה.

רְאֵה חֲלוּל פֶּלֶא

יֵשׁ מִצְבֵּימָם שֶׁבָּהֶם לֹא שׂוֹאֵלִים שְׂאֵלוֹת. לָמָּה? כִּי מָה שֶׁמְתַרְחֵשׁ הוּא כָּל כֶּף מְזַעְזַע וְלֹא הִגְיוֹנִי שֶׁפְּשוּט אֵין שׂוּם שְׂאֵלָה. אֵלּוּ מְקָרִים בָּהֶם נַעֲשִׂים מַעֲשִׂים שֵׁשׁ בָּהֶם חֲלוּל הַשֵּׁם. בַּמְקָרִים כְּאִלּוּ בְּרוּרָה לִי כִּי צָדִיק עָלֵי לְנַהֵג וְאֶפְלוּ אֵינִי חֵשׁ צָרוּךְ לְשֶׂאל בְּעֲצַת הַחֲכָמִים. לֹא כִּי דַעְתָּם אֵינָה חֲשׁוּבָה, חֲלִילָה, אֶלֶּא כִּי אִם אַתָּה שׂוֹאֵל שְׂאֵלוֹת סִימָן שֶׁהַדְּבַר

לדל מנרצות לל קאיפ

המניעים השונים למעשהו של פינחס מבטאים שלשה כחות שונים בנפש שלנו. במניע הראשון – "ראה מעשה ונזכר הלכה" – בלט הכשרון להתבונן במציאות, במה שקורה 'בשטח', ולהסיק מכך מסקנות, הלכה למעשה. בנפש זהו כח הבינה. באשר מסבירים לי היטב אני מסגל להבין גם משהו מסבך, ואפלו להגיע למסקנות משל עצמי כשרון זה הוא היכלת "להבין דבר מתוך דבר". משה רבינו הוא החכם, ואלו פינחס הוא תלמידו, תלמיד חכם, המבין את דבריו ומתוכם מסיק ביעד עליו לפעל ב'שטח'. ההבנה הטובה של התלמיד נשענת תמיד על דברי הרב, אבל לא הוא המציא אותם. בשביל לסמוך על עצמי, לחשוב לבד ולהמציא משהו חדש עלי להיות נועז. עזות היא תכונה ששמורה לחכמה – "החכמה תעז לחכם". במניע השני של פינחס – "ראה שאין חכמה... כנגד ה'" – בלטה העזות של החכמה. אם יש חלול השם אין פה

שום שאלה. ברור שכן חושב גם משה רבינו שיש להגיב, אז למה להתעכב? יש לפעל – ובזריות!

אבל יש כח שא לא למעלה מטעם ודעת לגמרי, למעלה מההבנה ולמעלה מההמצאה. כשמבריק לי במח רעיון חדש – מהיכן הוא מגיע אלי? מלמעלה, מעל לשכל. למקום הנסתר הזה שמעל לשכל קוראים 'על מודע'. הוא קים אצלי אבל בלי שאני מכיר אותו. מקום זה הוא ספירת הכתר שבנפש. הקשר שלנו עם ה' בספירת הכתר הוא למעלה מכל הגיון, 'על עור'. הקשר עם ה' ועם כל אחד מבניו האהובים שבספירת הכתר מביא את פינחס לפעל למעלה מטעם ודעת. ראיתו את המלאך המפכה בעם היתה בטוי לעצמת הקשר עם ה' ועם ישראל והיא גם זו שמביאה אותו לפעל בשיא המסירות במטרה לעצור את המגפה.

שנזכה לברית שלום!

שבת שלום ומברך! ז

המשך מעמ' 25 <<

הבכירים ביותר, ראשי ארגוני המחבלים, סיכול ממוקד למנהיגי האויב! את הנחש יש להרוג מהראש, "הוא ישופך ראש", ולקיים בו "הטוב שבנחשים [גם אם הוא לובש חליפה ודובר אנגלית] רצוץ את מוחו".

**מוקדש לזכות חיילי צה"ל ותושבי הגבעות
העומדים על משמר ארצנו.**

הרגו בחרב^ט. ומפרש אור החיים הקדוש: כתוב בפסוק שתי פעמים "מלכי מדין", לומר "שהרגום בידיעה שהם מלכי מדין ולא בהיסח הדעת".
הלקח הוא: אין להסתפק בחיסול מחבלים הנושאים נשק ומהווים איום ישיר על חיינו. אין להסתפק בדרג הביניים, כמו מפקדי חוליות ומשלחי מחבלים. יש לחסל את הראשים,

^ט מכילתא עה"פ "ויקה שש מאות" (שמות יד, ז).
ירושלמי סוף קידושין.

ט במדבר לא, ח.

על מה תמסור את הנפש?

בכל יהודי טמון כח איך-סופי של מסירות-נפש – נכונות למות על קידוש ה' אם יידרש לעמוד בנסיון. אדמו"ר הזקן מלמד בספר התניא שאפשר להשתמש במאגרי מסירות-הנפש הללו גם כשמי שמעמיד אותנו בנסיון הוא יצרנו-הרע, ולא גוי הדורש באיומי-נשק להשתחוות לפסל.

אכן, מסירות נפש אמתית איננה כשהכל ברור ובהיר – כאשר הרע המאיים מצד אחד, הטוב המוחלט מנצנץ מצד שני ושורת הדין חותכת בחדות ביניהם. עומק מסירות-הנפש הוא 'הימור' במצבים בהם לא ברור אם מוסר-הנפש 'ירוויח' בשביל הקדושה או אולי 'יפסיד' את כל הקופה; הוא נדרש כאשר אין גשר-של-ברזל לפסוע עליו, וצריכים לזהות מהי החזית האמתית להלחם בה ומהו רצון ה' בתוך המציאות הזו.

מסירות-נפש כזו נובעת מנקודת האמונה, המתנשאת למעלה-למעלה מטעם ודעת, ויכולה להראות לעתים תמוהה ובלתי-מובנת. החסידות מלמדת כי כדי לעורר בנפש את נקודת מסירות-הנפש ולזהות על מה וכיצד ראוי למסור את הנפש נדרשת התקשרות לרבי, למנהיג-אמת שיודע מה אופי מסירות-הנפש הנדרש בכל דור.

השיעור המרכזי בגליון השבוע קושר את מסירות נפשו של פינחס לאקטואליה של הדורות האחרונים, מפיק ממנה הבנה עמוקה על מהותה של מסירות נפש וגוזר ממנה את התובנות לדורנו-שלנו.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון:
079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

